

RANDAN 2008

Spunti għall-Omeliji tal-Hdud tar-Randan, Sena A,
mibnija fuq is-Siltiet Bibliċi,
u l-Ittra Pastorali ta' l-Isqfijiet.

Harsa ġenerali lejn is-Siltiet Bibliċi

HADD	QARI 1	QARI 2	VANĠELU
1	Ġenesi 2, 7-9; 3,1-7 Holqien u dnub ta' Adam u Eva	Rum 5,12-19 Bl-ubbidjenza ta' wiehed, il-hafna jsiru ġusti	Mt 4, 1-11 Ġesù jiġġarrab mix-xitan fid-deżert
2	Ġenesi 12, 1-4a Telaq Abram kif qallu l-Mulej	2 Tim 1, 8b-10 Ġesù wera fid-dawl il-ħajja u l-immortalità	Mt 17, 1-9 Tellagħhom fuq muntanja u tbiddel quddiemhom
3	Eżodu 17, 3-7 Alla lil Mose: ohroġ l-ilma u jixrob il-poplu	Rum. 5, 1-2, 5-8 Alla wera mħabbtu lejna meta Kristu miet għalina	Ġw 4, 6-42 Is-Sammaritana lil Ġesù : Aghtini dan l-ilma biex ma jehodnix l-ghatx
4	1 Sam 16, 1b. 6-7. 10-13 Niżel fuq David l-Ispirtu tal-Mulej	Efes 5, 8-14 Imxu ta' wlied id-dawl li intom	Ġw 9, 1-41 Mort ninhasel, u issa qieghed nara
5	Eżekjel 37, 12-14 Intellagħkom mill-oqbra tagħkom, u terġghu tiehdu l-ħajja	Rum 8, 8-11 Iqajjem għall-ħajja wkoll il-ġisem tagħkom li jmut	Ġw 11, 1-45 Lazzru, ohroġ U dak li kien mejjet, hareġ

RIMARKI

- a) L-Ewwel Qari ta' l-ewwel erba' Hdud tar-Randan iduru mal-Personaġġi l-kbar ta' l-Istorja tas-Salvazzjoni fir-Rabta l-Qadima: Adam u Eva, Abram, Mose' u David.
- b) Il-Vanġelu ta' l-ewwel żewġt iHdud , fis-snin A, B u Ċ, huma dawk tat-Tentazzjonijiet ta' Ġesù mix-xitan fid-deżert, u tat-Trasfigurazzjoni ta' Ġesù, fuq il-muntanja. Din is-sena billi Sena A, huma mehuda mill-Vanġelu ta' San Matthew. Bejniethom huma kważi gabra fil-qosor taç-çelebrazzjoni Paskwali: it-tbatija-glorja. Mit-tfixkil fid-deżert, sal glorja fuq il-muntanja.
- c) Il-Vanġeli għall-Hdud l-ohra tar-Randan (Sena A), huma siltiet mill-isbah, li jservu tajjeb hafna għal katekeżi batteżimali serja: il-konverzzazzjoni tas-Samaritana, il-fejġan ta' l-Imwieded Aghma, u l-qawmien ta' Lazzru, it-tlieta mill-Vanġelu ta' San Ġwann.
- d) Fil-Liturġija nmifisha, fil-predikazzjoni, fil-katekeżi, fil-media u fil-Pastorali kollha, tajjeb infakkru dak li tghid il-Kostituzzjoni *Sacrosanctum Concilium*, paragrafi 109 u 110, dwar ir-Randan:
- **109** Ghandha ssir enfasi iżjed, kemm fil-liturġija u kemm fil-katekeżi liturġika, fuq iż-żewġ karatteristiċi ta' żmien ir-Randan li, l-aktar bit-tifkira tal-Magħmudija jew bil-preparazzjoni għaliha u bil-penitenza, ihejju l-fidili għaç-çelebrazzjoni tal-Misteru ta' l-Ghid bis-smigh aktar ta' sikwit tal-Kelma ta' Alla, u b'aktar talb. Għalhekk: a) għandu jsir użu ikbar mill-elementi tal-Magħmudija propji għall-Liturġija tar-Randan . . . u b) fil-katekeżi nisranija, ghandha ssir insistenza, b'mod li tidhol fir-ruh tal-fidili, mhux biss dwar il-konsegwenzi soċjali tad-dnub, iżda wkoll dwar in-natura propja tal-penitenza li tobghod id-dnub bhala offiża lil Alla. Lanqas għandu jintesa s-sehem tal-Knisja fl-azzjoni penitenzjali. Il-fidili għandhom jithegġu biex jitolbu għall-midinbin.
 - **110** Il-penitenza ta' żmien ir-Randan m'għandhiex tkun biss interna u individwali, imma wkoll esterna u soċjali.

- e) Fil-**PASTORALI** ta' dis-sena. l-Isqfijiet kitbulna:
- *Ir-Randan hu wiehed mill-iżjed mumenti qawwija ta' matul is-sena, biex norbtu dak li qed ngħixu kuljum, mal-fidi tagħna f' Ġesù Kristu li miet u qam mill-mewt.*
 - *Ma nixtiqix li Randan wara iehor nibqgħu nisimgħu l-Kelma ta' Alla bla ma nindunaw x'hemm f'ħajjitna li jista jkun sejjer ħażin. Il-Mulej irid li nikkonvertu lejh, għaliex bih u miegħu, ħajjitna tista' tkun differenti u aħjar.*
 - *Ir-Randan, ta' kull sena, jiftaħ bil-kliem tal-Profeta: "Ċarrtu qlubkom, u mhux ilbieskom", u bil-kliem ta' San Pawl: "Aghmlu ħbieb ma' Alla." kif nistgħu nisimgħu dal-kliem u donnu kollox jibqa' kif inhu?*
 - *Matul iż-żmien tar-Randan, il-kliem skjavitù, deżert, art imwiegħda, ħelsien u eżilju sikwit se jidhru fil-Kelma ta' Alla li nisimgħu. Għalina dawn mhumiex biss kliem jew esperjenza ta' ħaddiehor, 'il bogħod minna.*
- f) Il-Mulej qed jagħtina sena ohra, Randan iehor ta' smigh u riflessjoni (ara Lq 13, 6-9). ***"Aqlagħha, għax għalfejn ser tibqa' tkidd l-art?" "Inti ħalliha, sinjur, għal din is-sena, se nagħżqilha madwarha u nagħtiha d-demel. Id-dieħla għandha mnejn tagħmel il-frott. Jekk le, aqlagħha".***

DOMANDI 2008

- L-Isqfijiet ghażlu li l-isem ta' l-Ittra Pastoralni tagħhom għal dan ir-Randan jkun mibni fuq żewġ domandi: *“Xi tridu?”* *“X’qegħdin tfittxu?”* (ara Ġw1,38). Domandi li saru lill-ewwel dixxipli, u li Ġesù għadu jagħmel kontinwament lid-dixxipli kollha tiegħu. Anke lilna.
- “Il-mistoqsija” hi oħt il-għerf, sakemm (a) tkun mistoqsija ta’ ċerta importanza; (b) ikollha risposta matura u sinċiera; (c) tipprovoka ftittix ġenwin għall-verità.
- Fil-Vanġelu insibu mijiet ta’ domandi, diversi minnhom (iktar minn 200), għamilhom Ġesù stess proprju biex jipprovoka risposti personali, li jwasslu għal konverżjoni, koerenza, entuzjażmu u l-bqija.
- Fost id-domandi importanti li għamel Ġesù, fl-istess direzzjoni tad-domanda fundamentali li kkwotaw l-Isqfijiet, insibu:
 - Mt 5,13: *“Jekk il-melħ jaqta’ biex jerga jieħu t-togħma?”*
 - Mt 16,13: *“Min jgħidu n-nies li hu Bin il-Bniedem? Imma intom min tgħidu li jien?”*
 - Ġw 8,46: *“Jekk ngħid il-verità, il-għala ma temmnunix?”*
 - Ġw 14,9: *“Ili daqshekk magħkom, u għadek m’għaraftnix?”*
 - Ġw 18,4: *“Lil min qegħdin tfittxu?”*
 - Ġw 18,23: *“Jekk jien għedt xi ħaġa mhix sewwa, urini fejn: imma jekk għedt is-sewwa, għaliex terfa’ idek fuqi?”*
 - Ġw 21,15: *“Thobbni int aktar minn dawn?”*
 - Lq 24,5: *“Il-għala qegħdin tfittxuh qalb il-mejtin lil dak li hu ħaj?”*

Kollha domandi li jitolbu riflessjoni li twassal għal konverżjoni dejjem sejra, biex, kif qalulna l-Isqfijiet: *“norbtu dak li qed ngħixu kuljum mal-fidi tagħna f’Ġesù Kristu li miet u qam mill-mewt.”*

- Wiehed mill-iskopijiet il-kbar tar-Randan hu li, permezz ta’ smigh riflessiv u abbondanti tal-Kelma ta’ Alla, naslu biex fil-Vġili ta’ l-Ghid ingeddu b’konvinzjoni, spontanjetà u entużjażmu l-Weghdiet tal-Magħmudija tagħna. Imma anke dan it-tiġdid formalment hu risposti għal domandi-qofol, fid-direzzjoni tad-domanda msemmija mill-Isqfijiet, u mid-domandi ta’ Ġesù nnifsu.
 - Tiċhdu lid-dnub biex tghixu fil-helsien ta’ wlied Alla?
 - Tiċhdu lill-qerq tal-hażen, biex id-dnub ma jahkimx fuqkom?
 - Tiċhdu lix-xitan, li jqanqal u jhajar għad-dnub?
 - Temmnu intom f’Alla l-Missier li jista’ kollox, li halaq is-sema u l-art?
 - Temmnu f’Ġesù Kristu, Ibnu l-wahdieni u Sidna, li tweled min Marija Vergni, bata u miet u difnueh, qam minn bejn l-imwiet, u qieghed fil-lemin tal-Missier?
 - Temmnu fl-Ispirtu s-Santu, fil-Knisja mqaddsa Kattolika, fix-xirka tal-qaddisin, fil-mahfra tad-dnubiet, fil-qawma mill-imwiet u fil-hajja ta’ dejjem?
- Jekk inhallu l-Ispirtu tal-Mulej jahdem fina, u ngħinuh b’katekezi serja, talb, sawm, karità, sacramenti u l-bqija, ir-risposta konvinta tagħna għal dawn id-domandi, anke jekk bl-istess espressjoni ta’ *“iva niċħad”, “iva nemmen”,* fir-rejaltà tkun qed tghid: *“mela f’min tridni nemmen? Mela fix tridni nemmen?”*
- Fir-riflessjonijiet tagħna dwar is-siltiet bibliċi tal-Hadd tar-Randan (Sena A), nippruvaw niskopru x’domandi, diretti jew indiretti, ikunu qed jagħmlulna l-Vangelu, il-Konċilju u l-Ittra Pastorali, u niftxu li nagħtu risposti ta’ nsara konvinti u maturi; midinbin, imma fi proċess ta’ konverżjoni kontinwa, bil-penitenzi kollha meħtieġa biex dal-proċess jinhadem b’serjetà.

RANDAN 2008

OMELIJA

L-EWWEL HADD

Domandi

- *Intom “xi tridu?”* (Ġw1,38)
- Tiċhdu lid-dnub biex tghixu fil-helsien ta’ wlied Alla?
- Tiċhdu lill-qerq tal-ħażin biex id-dnub ma jahkimx fuqkom?
- Tiċhdu lix-xitan li jqanqal u jħajjar għad-dnub?

Mill-Ittra Pastorali:

Il-forzi ta’ madwarna huma qawwija. Il-ħażen hu qawwi ħafna. Id-dnub għadu jeżisti, u fejn joktor, jaħkem il-qalb tal-bniedem.. L-għażliet li nagħmlu, il-kompromessi fil-valuri li nħaddnu, l-istili ta’ ħajja li sikwit ngħixu, kollha jistgħu jifgħuna f’ eżilju bħal tal-Lhud. ... Mhux kull għażla u kull stil ta’ ħajja huma kompatibbli mal-fidi nisranija u mad-dixxipulat wara Ġesù.

- Fl-1960 hareġ ktieb jismu *Black Like Me*, miktub minn John Howard Griffen (1920-1980). L-istorja tal-ktieb u ta’ Griffen tista’ titfa’ dawl kbir fuq is-solidarjetà li Ġesù wera magħna l-bnedmin fil-miżerji tagħna. Min ifittex ftit fl-Internet isib rikkezza ta’ informazzjoni dettaljata, mill-iktar interessanti u utli, għar-Randan kollu. Griffen ta’ 32 sena sar kattoliku. Ried jagħmel xi haġa prattika biex ifejjaq il-pjaga tar-razziżmu kontra s-suwed fl-Amerka. Ried jifhem lis-suwed. Kien konvint li ma setax jifhem is-suwed jekk ma “jsirx” iswed. Bl-ghajjnuna ta’ diversi (martu, editur, dermatologu eċċ.) u b’ħafna modi, fl-aħhar sar iswed. F’xi hin, beżà li tilef l-identità tiegħu, ta’ abjad, għal kollox (haġa li ma xtaqx). Mar fl-Istati tan-naha t’ isfel (New Orleans, Mississippi, Alabama), u għamel esperjenza ta’ 6 ġimgħat jaqla’ l-insulti, il-bżieq, id-diskriminazzjoni ... kollox bħas-suwed. L-esperjenza rrakkuntaha fil-ktieb *Black Like Me* (*best-seller*, inbigh bil-miljuni, u ġie tradott f’diversi lingwi). Kellu

hafna kunsensi. Imma n-nies ta' pajjiżu ma hafruhilux: insultawh, heddewh, tant li kellu jitlaq mal-familja lejn il-Messiku. Imma l-kawża tieghu imxiet 'il quddiem.

- *Il-Verb kien Alla ... Il-Verb sar bniedem u għammar fostna* (Ġw1, 1.14)
- *Kellu n-natura ta' Alla ... ħa n-natura ta' Isir* (Filip 2,6-7)
- *Kien imġarrab bħalna f'kollox, minbarra fid-dnub* (Lh. 4,15)
- *Billi hu stess bata u kien imġarrab, jaf jgħin lil dawk li huma fit-tigrib* (Lk 2, 18)
- *Dak li ma kienx jaf x'inhu dnub, Alla għammlu dnub għalina* (2 Kor 5,21)
- Ġesù ma sarx bniedem bhalna (bhal Griffen), biex jifhimna hu, imma biex nifhmuh ahna. Ftit ilu (13.01.08) rajnieh jinżel fil-Ġordan, jidhol fil-hmieġ li kienu jhallu l-midinbin li jinżlu fiha; joqrob l-iktar li setà lejn dnubietna. U mhux talli ma ziedx mal-hmieġ li sab fil-Ġordan, talli bi qdusitu (“*dan hu Ibni l-għaiz: fih sibt l-għaxxa tiegħi*”, Mt 3,17), saffa l-ilma, u tah is-setgha li jnaddaf u jqaddes lil min jitghammed bil-Magħmudija Tieghu. Mhux ta' b'xejn Ġwanni “*ma ħallix*” jinżel (Ġw1,14). Mhux ta' b'xejn Ġesù insista li jinżel. Mhux ta' b'xejn li Ġwanni, wara din l-esperjenza, indika lil Ġesù bhala “*il-Haruf ta' Alla li jneħhi d-dnub tad-dinja*” (Ġw 1,29).
- “*Hu refa' fuqu il-mard tagħna, tgħabba bin-niket tagħna.*”
“*Il-ħażen tagħhom tgħabba bih hu*”.
“*Kien magħdud mal-midinbin, għad li neħha l-ħitijiet tal-kotra, u daħal għall-midinbin*” (Is 52, 13-53,12).
- Illum narawh jaqa' fil-livell tagħna: fid-deżert, isum u jigġarrab mix-xitan. L-istess bhalma kienu mġarrba l-ewwel bnedmin (Qari 1).
- Il-kuntrast bejn Adam u Eva min-naha, u Ġesù min-naha l-ohra, (kuntrast kummentat f'Qari 2), hu ċar. Il-bniedem ried jagħmel lulu nnifsu Alla, deherlu li hu intelliġenti aktar minnu, qaghad għat-tfesfis tax-xitan, għelbuh is-sbuhija u t-tjubija tal-frotta, u esperimenta d-

dnub, bil-konsegwenzi dižastruži tiegħu (tilwim, tbatija, ghira, xehha, mewt, dilluvju). Ġesù rebah lix-xitan billi żamm mal-Kelma ta' Alla (“hemm miktub”, 3 darbiet) anke jekk setà deher “smart” ferm iktar mix-xitan. U x-xitan kellu jhallih.

- Kemm nilgħab man-nar (*T.V.*, *computer*, *chatting*, ċajt, hbiberiji)? Kemm nagħmel paċi faċli mad-dnub (“*just friends*”, “in-nies ikellmu n-nies”)?

X'qed nagħmel biex ma' Ġesù nnehhi d-dnubiet tad-dinja (ingustizzji, serq, polarizzazzjoni, politika, fanatiżmu – anke reliġjuż qerq, diskriminazzjoni)?

L-istili ta' hajja tiegħi li semmew l-Isqfijiet, huma kompatibbli mal-hajja nistranija (materjaliżmu, loġhob, divertiment bla ebda skruplu, infedeltà)?

IT-TIENI HADD

Domandi

- “*Intom xi tridu?*” (Ġw1, 38)
- “*Intom min tgħidu li jien?*” (Mt16,13)
- F’min issib l-ghaxxa tieghek?
- Lil min tisma? Minn min tisma?
- Lilu tisimghu? Kemm ? Kif? Fiex tisma’/ma tismax minnu?

Mill-Ittra Pastorali:

Għal darb’ohra, il-Kelma ta’ Alla rridu nħalluha tkellimna, u ddawwalna fuq dak li konkretament qed jiġri madwarna u go fina, biex niskopru x’qed infittxu, x’qed nistennew mill-ħajja, u x’inhi l-fidwa u l-fejjan li l-Mulej għadu qed joffrilna.

- Alla, fil-Persuna u l-ħajja ta’ Ġesù, sar BLACK LIKE ME. Bhali ghamel l-esperjenza tad-deżert, tas-sawm, u tat-tigrib mix-xitan. Dahal fix-xmara mdardra mid-dnubiet tal-bnedmin (biex saffielha l-ilma tagħha, halli jibda jnaddaf u jfejjaq). Imma ma riedx li din il-wirja ta’ solidarjetà ġenerozzissima mad-dghufija tagħna (li wasslitu sal-Passjoni: “*mishut min imiss mas-salib*”, (Gal 3,13)) issir tfixkil ghalina. Ghalhekk, skond il-Prefazju tat-Trasfigurazzjoni, “Hu werja l-glorja tiegħu quddiem xhieda magħzula, u mela b’dija qawwija u sabiħa, il-ġisem ta’ bniedem li kellu bhalna, biex is-salib ma jkunx tfixkil għad-dixxipli.” Anzi ddestinana biex “ikollna sehem fin-natura divina” tiegħu, “kif hu jissieheb magħna fin-natura tagħna l-bnedmin” (ara talb waqt l-offerti). Anzi wkoll “*għad irid ibiddilna l-ġisem imsejken tagħna fis-sura tal-ġisem glorjuż tiegħu*” (Filip. 3,21). Mhux ta’ b’xejn ir-rappreżentant ta’ l-umanità – fi kliem Pietru – għal dik l-esperjenza qasira tal-Bidla glorjuża ta’ Ġesù, riedu jibqgħu hemm.

- Din il-Bidla parzjali u straordinarja, ahna nsej Hulha Trasfigurazzjoni: Bidla speċjali. Imma fil-fatt, il-vera bidla speċjali u radikali kienet l-Inkarnazzjoni, li inkludiet il-Passjoni, meta *“ma qagħadx ifttx tiegħu li hu daqs Alla, iżda xejjen lilu nnifsu ... deher minn barra bhala bniedem ... ċekken lilu nnifsu”* (Filip 2,6-8). Lil Ġesù, anke bhala bniedem, jixirqulu t-Tabor, ir-Reżurrezzjoni u l-Axxensjoni, mhux il-maxtura, il-hasil tar-riġlejn, is-salib u l-qabar. Din ta’ illum hi antiċipazzjoni tat-Trasfigurazzjoni definittiva li ġa sehhet fih wara l-Qawmien u fit-Tlugh hdejn il-lemin tal-Missier, u sinjal bil-quddiem “li fil-ġisem kollu tal-Knisja kellha ssehħ fil-milja tagħha l-glorja tal-ghaġeb li dehret tidli fir-Ras tagħha, Kristu nnifsu” (Prefazju Trasfigurazzjoni). Dil-verità, il-Knisja tgħaġġel tfakkarilna mit-tieni Hadd tar-Randan: mghaġġla biex tagħmlilna kuraġġ.
- Hu proprju fih, u mertu tiegħu, li ahna nistghu nsiru *“ħolqien ġdid”* (2 Kor 5,17). Fih nistghu, u għandna “iġeddu kollox” (Efes.1,10). Dawn il-bidliet, fina u madwarna, u iktar u iktar il-Bidla finali u definittiva tagħna, ma jsehħux f’mument. Isiru fi proċess ta’ trasformazzjoni, bl-ghajjnuna taż-żewġ ideat li tana Alla l-Missier fuq it-Tabor. Jehtieg li jkollna lil Ġesù bhala l-ghaxxa tagħna, u li nisimghu lilu. Min hu nisrani bla entużjażmu, sempliċiment għax inqabad hawn u ġie mghammed; min l-ghaxxa tiegħu hi f’kulhadd u f’kollox minbarra fih; min għalih Ġesù mhux prijorità assoluta; min ifttxu u jersaq lejħ l-inqas possibbli; min (kif qalu l-Isqfijiet) ma jagħtix *“xhieda ċara u bla kompromess, li tissarraff’ghemil li jagħmel iktar kredibbli l-Evanġelju ta’ Ġesù Kristu”*; min il-Kelma ta’ Alla jevitaha kemm jista’ u ma jhalliħiex tinfluwenzalu l-ghazliet u l-prijoritjet tiegħu; ftit tista’ ssir bidla fih.
- Jaqbel lilna li nisimghu lilu. Dinja mingħajru diehla ġol-hajt tal-konfużjoni soċjali u familjari. Interessanti x’iġhidilna l-Vanġelu illum. L-Appostli, rappreżentanti ta’ l-umanità f’dik l-esperjenza, kienu *“mimlijin bil-biża.”* Il-Missier qalilhom: *“isimghu lilu”*. U l-ewwel kelma li semgħuh iġhid kienet: “qumu, tibzghux”. Jaqblilna. Hu *“jaf x’hemm fil-bniedem”* (Ġw2, 23-25). Jaf li l-bniedem tassew għaqli hu dak li jibni fuq il-blat tal-Kelma tiegħu u tat-thaddim

taghha. Dar (familja, soċjetà, Knisja) mibnija tassew fuq Kelmtu, ghandha garanzija ta' solidità, perseveranza, rezistenza (Mt 7,24-27; Lq 6, 47-49). L-alternattiva hi l-gwaj li semma Isaija (5,20) u li ssemmi l-Ittra Pastoral: "*Gwaj għal dawk li jsejġu tajjeb il-ħażin, u l-ħażin tajjeb; u jibdlu d-dlam mad-dawl, li jibdlu l-morr mal-ħelu, u l-ħelu mal-morr.*" "*Dan*", qalulna l-Isqfijiet "*jisfigurana bħala poplu u bħala individwi.*"

- Nixtieq ninbidel (għall-aħjar)? Fiex nixtieq ninbidel?

X'qed nagħmel biex ninbidel (għall-aħjar)?

Ġesù hu ċ-ċentru ta' qalbi u hajti? Hu l-ghaxxa tiegħi?

Fid-divertiment, l-imhabba, in-negozju, il-familja, ix-xoghol: Kemm tikkondizzjonani l-Kelma ta' Alla? Kemm nismaghha? Kif? Fejn? Determinat daqs Abram (Qari 1) li nisma l-Kelma ta' Alla u nisma minnha?

X'bi hsiebni nagħmel għall-Eżercizzi dis-sena? (Nergà) niskartahom?

Nippretendi li jkollu Trasfigurazzjoni finali (fil-ġenna) bla ma nfittex bidla kontinwa għall-aħjar fil-hajja nistranija tiegħi?

IT-TIELET HADD

Domandi

- *Intom “xi tridu?”* (Ġw 1,38)
- *“Ili daż-żmien kollu, u int għadek m’għaraftnix?”* (Ġw 14,9)
- Liema ilma qed tfittex biex jaqtaghlek l-ghatx tieghek?
- Kemm inti ġenwinament interessat li timmatura bhala nisrani?

Mill-Ittra Pastorali:

Ahna l-Isqfijiet qed naraw u nħossu fostna l-urġenza ta’ edukazzjoni soda fil-fidi li tagħmilna tassew insara adulti, Inwiegħdu li se nahdmu b’impenn serju għal katekeżi soda f’kull livell, mit-tfulija (fl-iskejjel u l-parrocċi) sa l-età adulta.

Neħtieġu evanġelizazzjoni ġdida u katekeżi solida, biex il-fidi tagħna ma ssir qatt fidi tal-qoxra, mifruda mill-mod kif ngħixu. Għax jekk ma nikbrux fil-fidi, anke l-istess reliġjon tagħna tista’ tkun aljenazzjoni f’ħajjitna.

- Fl-1977, il-Papa Pawlu VI sejjah Sinodu ta’ l-Isqfijiet, dedikat biss għall-katekeżi. Ma lahaqx kiteb l-Eżortazzjoni Apostolika li tohroġ wara kull sinodu. Pero hariġha l-Papa Ġwanni Pawlu II fis-16 ta’ Ottubru 1979, bl-isem ta’ *Catechesi Tradendae*. Kienet sabiha hafna (ta’ min jerga’ jaqraha). Insemmi ftit paragrafi.
- **5** *L-iskop definitiv tal-katekeżi hu li n-nies iġġibhom mhux biss f’kuntatt, imma f’għaqda, f’intimità ma’ Ġesù Kristu.*
- **15** *Iktar ma l-Knisja (lokali jew universali) tagħti prijorità lill-katekeżi, fuq kull ħidma oħra, anke jekk tkun tidher iżjed, iktar*

issib fil-katekezi tishih tal-hajja ġewwinija tagħha bhala komunità ta' kredenti, u tal-hidma tagħha bhala Knisja missjunarja.

- 19 *Il-karattru tal-katekezi hu li jimmatura l-fidi tal-bidu, u li jeduka lill-veru dixxiplu ta' Kristu, b'tagħrif sistematiku iktar fil-fond tal-persuna u l-messaġġ ta' Sidna Ġesù Kristu.*
- 43 *Il-katekezi ta' l-adulti hi l-forma prinċipali ta' katekezi, għax hi indirizzata lil persuni li għandhom l-ikbar responsabilitajiet, u l-kapaċità li jgħixu l-messaġġ Kristjan fil-forma sħiħa u żviluppata tiegħu.*
- Ghaliex ġibna dawn il-kwotazzjonijiet kollha (mill-Pastorali u l-Eżortazzjoni) propju llum? Għax il-Vanġelu hu eżempju ċar, Prattiku u dettaljat ta' Katekezi ta' l-adulti fl-aqwa tagħha.
- L-inizjattiva bdiet minnu: kien hu li mar "f'belt tas-Samarija" avolja "għajjen kif kien mill-mixi". Kien hu li "qaghad bil-qieghda" biex juri li għall-kuntatt mal-persuni li jaghtuh ċans, hu m'għandux għaġġla. Kien hu li "qaghad bil-qieghda hdejn il-bir", fejn setà johloq faċilment il-kuntatt man-nies, propju fl-ambjent normali tagħhom. Anzi kien hu li wera lilu nnifsu bhala dak li jixtieq jinghata servizz, iktar milli jaghtih hu: "talabha 'aghtini nixrob". Kien hu li baqa' sejjer bil-kuntatt u bid-djalogu, avolja l-ewwel rispons li kellu xejn ma kienet akkoljenti u inkoraġġanti: anzi kienet polemikuża. ĠKollha messaġġi għall-edukaturi nsara: familja, skola, parroċċa, ġenituri, għalliema, katekistih
- Fejn l-azzjoni edukattiva u pastorali hi perseveranti, il-proċess ta' katekezi ihalli l-frott tiegħu. Proċess: mhux mument. Fl-edukazzjoni kollha, anke nistranja, irridu paċenzja, smigh, risposti maturi, ideat ċari, progress pass pass, minn livell għal iehor. Bil-paċenzja u bl-imhabba, nistgħu ninkuraġixxu d-disponibiltà għal edukazzjoni oghla fil-fidi, u nkomplu bid-djalogu anke ma' min fil-bidu juri reżistenza. Kieku Ġesù qata' qalbu u ċeda għall-ewwel reazzjoni negattiva u ta' qtigh il-qalb, tas-Samaritana, kieku kien itellifha ċ-ċans li tiskopri lilu u l-messaġġ tiegħu.

- Fid-djalogu tiegħu mas-Sammaritana, Ġesù wera lilu nnifsu bhala l-katekist il-kbir tagħna, u mudell għal kull katekist. Telaq mis-sitwazzjoni tagħha. Talabha xi haġa li setgħet tagħtih ilma) u spicċa biex taha dak li ma kellhiex (il-paċi tal-qalb li ma kenitx qed issib fit-tahwid). Ghenha tirkbah diffikultajiet ta' natura razzjali, kulturali, reliġjużi, eżistenzjali u ta' fidi. Meta beda jirbah il-fiduċja tagħha, iċċalingjaha fuq problem personali. Ghamlilha eżami tal-kuxjenza, u qarasha fil-laħam il-haj. Ghollielha l-livell tal-fidi. Bdiet biex sejhittu b'disprezz "Lhudi". Kompliet "Sidi", "Profeta", "Messija", "Kristu". U spicċa l-katekeżi billi rivelalha lilu nnifsu: "Jien hu li qed nitkellem mieghek". U hi qatgħet mit-tfittxija żbaljata tal-ferh ("halliet il-ġarra tagħha hemmhakk"), u saret missjunarja: "reġgħet dahlet il-belt" kellmet lin-nies, u "n-nies hargu mill-belt u marru hdejh."
- Lil Ġesù kemm qed inhallilu possibità li meta jfittixni isibni? Ghandi hin "x'nahli", nitkellem miegħu? Jien kuntent b'dak li (forsi) tgħallimt meta kont żgħir, fil-katekiżmu? Jinteressani ngħolli kontinwament il-livell tal-formazzjoni nisranija tiegħi? Forsi fuq id-duttrina ta' wliedi nirsisti (veru?): imma fuq l-edukazzjoni nisranija tiegħi xejn? Bl-Omelija tal-Hadd biss nahseb li nista' nimmatara fil-fidi? Ġieli ngerger anke fuq l-Omelija: imma nfittex mumentu ohra ta' approfondiment tal-messaġġ nisrani? L-avviżi dwar formazzjoni nisranija, minn widna jidhlu u mill-ohra johorġu? Qatt ma nikkonsidrahom għalija wkoll? Nista' ngħin fil-katekeżi ta' l-adulti, fil-komunità tagħna?

IR-RABA' HADD

Domandi

- *Intom “xi tridu?”* (Ġw 1,38)
- Tixtieq tiskopri l-Qalb u l-Wiċċ ta’ Kristu?
- Kieku tara wiċċ Kristu bhalissa, kif tahseb li jkun?
- Kif tixtieq tara wiċċ Kristu wara li tmut?

Mill-Ittra Pastoral:

Alla llum qed ikun injorat. Hafna jgħixu daqslikieku Alla ma jeżistix. Nixtiequ li f’dan ir-Randan inġeddu l-istedina biex, anke min iħossu fil-bogħod, jiskopri mill-ġdid il-wiċċ u l-qalb ta’ Alla, li jistgħu jagħtu hafna sens lil ħajjitna. Lil dawk imbagħad li jqisu lilhom infushom insara impenjati, inhegġuhom jiskopru iżjed is-sens ta’ missjoni lejn dawk li Alla ma jagħmilx wisq sens f’ħajjithom.

- Dun Ġorġ Preca ghandu librett, sempliċi u profond fl-istess hin, jismu Wiċċ Kristu. Jibda b’sentenza tipika ta’ mhabbtu lejn Ġesù : “*Wiċċ Kristu! La qatt kien hawn u lanqas qatt ikun hawn bħalu*”. Jispiċċa b’wahda mill-isbah talbiet li qatt kiteb Dun Ġorġ. L-ewwel parti tgħid: “*Alla Missier, warrab il-ħarsa tiegħek mill-ħażen ta’ din id-dinja, u itfagħha fuq il-Wiċċ venerabbli ta’ Kristu s-Salvatur tagħha, u tgħaxxaq bih. U fl-istess hin la tinsix li Inti ma kontx tara dan il-Wiċċ, li kieku ma kienx id-dnub tad-dinja.*” Trid tkun qaddis biex tissogra titkellem hekk! Fil-qalba tal-libretti hemm eżerċizzju helu li jista’ (u jmissu) jagħmlu kulhadd. Dun Ġorġ jiftakar f’min ra Wiċċ Kristu skond il-Vanġelu, u jimmaġina kif rah. Marija, Ġużeppi, ragħajja, maġi, Xmun, Anna, Ghorrief, Ġwanni l-Battista . . . Anna, Kajfa, Pilatu, Erodi eċċ . . .

- Matul il-Hdud tar-Randan, skond is-siltiet magħżula rawh 1. ix-xitan fid-deżert; 2. Pietru, Ġakbu u Ġwanni [“wiċċu jiddi bhax-Xemx”]; 3. is-Samaritana; 4. Lazzru mqajjem. Illum qed jarah għall-ewwel darba, tallab aghma mit-twelid. L-ewwel ma ra f’haġtu kien Wiċċ il-benefattur tieghu. Min jaf kemm rah sabih! Kif stampah f’qalbu! Min jaf meta haresh lejha fl-ahħar ta’ l-episodju, meta skoprih bhala l-Mulej (u allura kellu fejqan shih), kemm rah kbir u twajjed? Int tixtieq tarah lil Ġesù ? Kieku tarah issa, kif tahseb li tarah? Ferhan bih? imhasseb? inkwetat? Inti skoprejtu bhala l-Mulej? X’qed taghmel biex tiskoprih? X’kuntatt għandek mieghu? Ejja ha mmorru? L-inqas possibli? Meta jkollok bżonn? Titlob bis-sens? Tiehu sehem konvint fl-Ewkaristija? Titgħallem fuqu? Tiskartah għal kull haġa ta’ xejn? Dejjem l-ahħar, fil-mod kif tuża l-hin?
- L-imwieled aghma (u tallab!) ma rax biss il-Wiċċ ta’ Kristu. Ra anke qalbu (il-wiċċ mera tal-qalb). Ma nafx qattx sema’ biha. Imma Ġesù, qabel ma dahal f’kuntatt mieghu, kien ġa pproteġih mill-pregudizzji (kienu stqsewh “min dineb?”) Bhal fil-każ tas-Samaritana (li sabha f’nofsinhar, hdejn il-bir), għadda minn fejn kien l-aghma, lemhu u ghenu: bhas-Samaritan it-tajjed (Lq 10, 25-37), li kif kien għaddej minn hdejn il-midrub “rah, thassru, resaq lejha”, u dewwielu l-ġriehi. Ma għaddiex mill-ġenb u baqa’ sejjer. Ha l-inizjattiva hu. Uża soluzzjoni stramba (kif spiss jagħmel) u qallu jmur jinhasel . Minkejja li l-ewwel reazzjoni ta’ l-imfejjaq ma wrietx generożità ta’ gratitudni (sejjahlu “wiehed raġel” u ma kiensex jaf fejn hu), Ġesù baqa’ jsegwih. Sema’ li “qaċċtuh ’il barra mis-sinagoga”, ma isibu, u kompli ghenu jiskoprih (Dun Ġorġ ighid: “jigri warajna qisu għandna bżonna!”). U minn “raġel” tal-bidu, wasslu biex jiskoprih “profeta”, “wiehed jibza’ minn Alla”, wiehed “ġej minn Alla”, “Bin il-bniedem”, u finalment “Mulej”. Skoprih bhala “dak li qed ikellmek”, li jrid komunikazzjoni mieghek.
- Kieku kontu tafu lili, kontu tkunu tafu lil Missieri wkoll* (Ġw 8,19)
Kieku għarraftu lili kontu tagħrfu wkoll lil Missieri (Ġw 4,7)
Min jara lili jkun qiegħed jara lil min baġħtni (Ġw 12, 45)
Min ra lili ra lil Missieri (Ġw 14, 9)

Ritornell frekwenti. Il-Wiċċ u l-Qalb ta' Alla, li jriduna naraw l-Isqfijiet nistghu narawhom fil-Wiċċ u l-Qalb ta' Kristu. Fi Kristu, il-Missier, mhux biss jilqa' lura lill-iben li kien tbiegħed ("lemhu, thassru, mar b'għirja wahda, xtehet fuq għonqu, biesu, u għamillu festa" Lq 15, 11-32), imma lill-iben li ma tbiegħedx fiżikament (imma lanqas kien tant viċin, għax ma fehem xejn minn imħabbtu), billi "ma riedx jidhol għewwa, hareġ jitolbu jidhol". Alla li jaqa' għalina lkoll, qisu għandu bżonna.

- Tahseb li f'das-sens, fhimthom il-Wiċċ u l-Qalb ta' Alla, kif dehru f'Wiċċ u Qalb Kristu? Thossu jiġri warajk qisu għandu bżonnok? Kemm int konvint mill-imhabba bla tarf tiegħu, għalik . . . u għall-ohrajn? Lest tallih itellaghlek il-livell tal-fidi tiegħek, b'kuntatt ġenwin u regolari miegħu? Għalik Ġesù għadu "wiehed raġel"? taf fejn joqghod? Int, bhali, tallab u aghma mit-twelid , minhabba d-dnub, inhsilt bl-ilma tal-Magħmudija. Imma "issa qiegħed tara"? Il-Konċilju qalilna biex speċjalment fir-Randan, nitolbu għall-midinbin: jiġifieri għal dawk li b'xi mod m'humiex jaraw il-Wiċċ u l-Qalb ta' Alla. Titlob għalihom? Anke jekk tahseb li int m'intix imbiegħed, fhimtha l-imhabba ta' Alla? Tiġġudika lill-ohrajn?

IL-ĦAMES HADD

Domandi:

Intom “xi tridu?” (Ġw 1,38)

X’sens ghandek ta’ Alla fik, fil-familja?

X’qed taghmel biex jikber is-sens ta’ Alla fis-soċjetà?

Temmen kliem Ġesù : “kull min jemmen fija, ukoll jekk imut, ikollu l-hajja”?

Mill-Ittra Pastorali:

1. *Illum fil-kultura li qed nghixu, dak li hu mhedded hija l-istess tifsira tal-ħajja tal-bniedem. U meta ħajtek ma tibqax taghmel sens, hemmhekk tkun fl-ezilju.*
 2. *F’soċjetà u kultura mingħajr Alla, hu l-istess bniedem li jispicċa sfigurat u ferut. Anke fostna, it-telfa tas-sens ta’ Alla qed izid il-feruti, il-vittmi. Il-Kelma ta’ Alla, jekk niskopruha, tista’ teħlisna minn dawn il-wegġħat u l-feriti. “Qum u imxi” (Atti 2,6), illum aħna ntenuha lis-soċjetà Maltija, u lil kull min, anke jekk imbiegħed, jixtieq jerga jhalli lil Kristu jersaq lejha u jmissu, biex jikseb il-fejqa.*
- Il-Hdud tar-Randan bdew bil-Holqien tal-Bniedem, u bis-solidarjetà ta’ Alla mad-dghufija tagħna: deżert, sawm, tentazzjonijiet. Il-kobor tal-bniedem ġej mill-fatt li ġie mahluq **xbieha ta’ Alla** (Ġen 1,26) u mill-fatt li wara li sawru mit-trab ta’ l-art (mela hu debboli u fqir), **“nefaħlu n-nifs tal-ħajja fi mnifsejh u l-bniedem ħa r-ruh”** (Ġen 2,7) – mela nobbli ghax jghix b’nifs Alla fih. Xbieha ta’ Alla, u b’nifsu fih. Il-bniedem bla Alla mhu xejn. Mingħajr Alla il-bniedem jitlef kull valur. Ma jistax jiehu r-ruh mingħajr Alla. Ebda qawwa u gherf ma jistgħu jifduh. Mhux ta’ b’xejn li malli warrbu

‘l Alla mit-tifsila ta’ hajjithom, “*Adam u Eva nħbew minn wiċċ il-Mulej Alla.*” (Ġen 3,8). Il-konsegwenza tat-twarrib ta’ Alla minn hajjithom qrahielhom bil-miktub: “tmutu”. U l-bniedem baqa’ jmut kull darba li jwarrab lil Alla, individwalment . . . u soċjalment: qtil, dulluvju, jasar, ezilju, gwerer, ecc. Bla nifs ta’ Alla fih, il-bniedem jizra’ u jaħsad il-mewt.

- Illum ukoll għandna żewġ siltiet ohra (Qari u Vangġelu), li huma *variations on the same theme*. Alla li jerga’ jagħmel kbir lill-bniedem, billi jitfaghlu fih in-nifs tiegħu. (Qabel l-Omelija, bhala sfond, is-silta ta’ Eżekjel aqraha kollha: 37, 1-14). “Jien sa ngħib fih ir-ruh, u inti terġa’ tghix.” (v5). “Ir-ruh dahlet fihom, u reġġghu hadu l-hajja, u waqfu fuq riġlejhom” (v10). “Inqieghed ruhi fikom, u terġġghu tiehdu l-hajja” (v14). Silta meraviljuża li tagħmlilna hafna kuragġ. Għadam niexef qoxqox u sparpaljat mal-wied, jerga’ jiehu n-nifs, ir-ruh, għax il-Mulej jonfoħ fuqu. Riferenza diretta għall-helsien mill-ezilju ta’ Babel, u profetikament għall-fidwa mid-dnub, li ġabilna Ġesù . U llum Ġesù jqajjem wiehed li kien “ġa ilu erbat ijiem mejjet” u kien “beda jinten”. Imma “*għal Alla m’hemm xejn li ma jistax isir*” (Lq 1,37). U f’dal-kuntest kollu tal-qawwa ta’ Alla, u użat fl-interess tal-bniedem, Alla jagħżel li jerga’ jidher dgħajfef: Ġesù “hassu mnikket u mhawwad hafna”, u “hassu mqanqal għal darb’ohra”. U saħansitra “beka”. Alla jibki. Wiċċ Alla mxarrab bid-dmugh.
- Il-Vangġelu jsemmi darb’ohra biss li Ġesù beka: wara d-dahla f’Ġerusalem (li nfakkru l-Hadd li ġej). “*Wasal qrib il-belt, u kif raha, beda jibkiha u jgħid: “mhux li għaraft xinhu ta’ gid għalik. Imma issa dan hu moħbi minn għajnejk . . . Iġarrfu lilek u lil uliedek fih, u ma jħallulekx ġebli fuq ohra, talli m’għaraftx iż-żmien taż-żjara li saritlek”* (Lq 19, 41-44). “*Kemm-il darba ridt niġbor lil uliedek bħalma l-qroqqa tiġbor il-flieles taħt gwenħajha, u int ma ridtx”* “*Ara, darkom iħalluħielkom ħerba*”, talli “*toqtol il-profeti u tħaġġar il-messaġġiera li jibgħatlek Alla*” (Mt 23,37-39; Lq13,31-35). Din il-profezija hi applikabbli mhux biss għal Ġerusalem, imma soċjalment għal kull soċjetà li twarrab lil Alla . . . u sekondarjament kull ma hu sagru u genwinament reliġjuż.

- Ġesù li jqajjem lil bin l-armla ta' Najm, lil Bint Gajru, u llum lil Lazzru, hu l-istess wiehed li meta ġibulu l-mifluġ biex ifejjaqlu riġlejh, l-ewwel fejjjaqlu l-ispirtu tieghu: **“dnubitek maħfura”** (Mt 11,2). Hu l-istess wiehed li qalilna: **“tibzġħux minn dawk li joqtlu l-ġisem”** (Lq 12,4). L-ispirtu għalih jiġi qabel il-ġisem. Spiss kien ifejjaq mill-ispirti mniġġsa.
- L-ispirtu tal-bniedem u tas-soċjetà ta' llum jehtieg fejqan. Bla sens ta' Alla qed nifgaw. Kif qalulna l-Isqfijiet “soċjetà u kultura minghajr Alla” tisfigura u tferi lil bniedem. Qed jizdiedu “l-feruti, l-imwegġġha, il-vittmi.” L-ikbar tragedja tal-bniedem ta' llum hi li jitlef lil Alla u mhux inkwetat (ara jekk jitlef kelb, ċurkett. ċwieviet, passport; jiġġennen). Biex il-bniedem jiehru r-ruh (ara Ġen 2,7), jehtieg li Alla jerġa' jonfohlu f'imnifsejh, in-nifs tieghu. Jehtieg li l-Ispirtu ta' Alla, il-Mulej li jagħti l-hajja, jonfoh mill-ġdid fuq l-ghadam niexef qoxqox u sparpaljat ta' kultura bla ruh u bla qalb. Jehtieg li Ġesù jillibera l-ispirtu kkrepat tal-bniedem tal-lum, u jghidlu: “ohroġ”, kif qal lil Lazzru. Dan isir ukoll bil-koperazzjoni ta' tagħna, li nemmu li kull min jemmen fih, “anke jekk imut, ikollu l-hajja.” Għalih il-“mejjet” hu rieqed. Irid lilna nneħhu l-ġebel u nholli l-faxex. Il-kbir jagħmlu Hu.
- Jinteressak li jerġa' jikber is-sens ta' Alla fik, fil-familja, fis-soċjetà? “Kieku kont hawn, hija ma kienx imut.” Temmu li fejn m'hemmx Ġesù, ma jistax ikun hemm hajja bis-sens? Kif qed tneħhi l-ġebel u tholl il-faxex tiegħek, tal-familja, tas-soċjetà?

RANDAN 2008

**EŻERCIZZI
GHAŻ-ŻGHAŻAGH**

1. L-identità tan-Nisrani

1. X' inhu dak li lili jaghtini identità ta' nisrani?
2. Dak li jagħmel sens f'hajti jaqbel ma' dak li jagħmel nisrani ġenwin?
3. Fejn qed ninfixel? X'konsegwenza għandu dan f'hajti? Tgħid il-vojt hemm qieghed?
4. Għandi mument għal riflessjoni ? Inhobb lili nnifsi daqshekk li nfittx li nagħmel il-mistoqsija : 'jien qed infittx dak li hu veru u sabih?'

KELMA

Iż-żagħżuġh għani: “X'għandi nagħmel?” (Mt 19, 16-22)

“Jien Hu d-dawl, il-verità, il-ħajja” (Ġw 14, 1-7)

“Mulej, aġħmel li jiena nara”. (Lq 18, 35 – 43)

MUDELLI

Żgħażaġh ohra li wkoll qed jithabtu biex ifittxu l-verità. Dawn qed jagħtu lilhom infushom ċans li jiġu *challenged*, ifittxu t-tagħlim, jistaqsu u jixtarru.

Fl-istess hin jagħtu minn hinhom sabiex ikunu ta' servizz għall-ohrajn; ifittxu li jingħaqdu ma' żgħażaġh ohra sabiex jiċcelebraw il-ħajja.

Kuntrast ma' mudelli li jeżistu fis-soċjetà li filwaqt li jfittxu l-popolarità juru vojt kbir f'hajjithom u juru nuqqas ta' hila sabiex jibnu relazzjonijiet sbieħ u ġenwini.

2. Il-vojt f'hajti?

1. Il-Vojt huwa realtà għal hafna żgħażaġh. Nistghu infissruh? Nistghu nagħtuh identità?

2. Fejn jinhass l-aktar dan il-vojt; lil hinn minni jew ġewwa fija?
3. Kategoriji ta' persuni:
 - a) Dawk li jhossu xi haġa nieqsa f'hajjithom iżda qatt ma jaghtuha l-isem ta' 'vojt'. Forsi tinheba taht termini bhal 'gheja', stress, mumentu iebsa.
 - b) Dawk li jaghrfu li ġo fihom hemm vojt, iżda jipprovaw jimlewh b'affarijiet li jtaffu dan l-uġiegh ghal ftit żmien. Kull ma rridu huwa ftit 'buzz'. Harba mir-realtà.
 - c) Dawk li huma konxji mill-vojt, forsi ppruvaw jimlewh xi drabi, iżda ntebhu li baqa' aktar vojt u jixtiequ b'mod ġenwin jiskopru min u x'inhu li tassew jista' jimla dan il-vojt.

KELMA

"Mulej għand min tridna mmorru..." (Ġw 7, 60-71)

"Hares lejn il-folla u tħassarhom, għax kienu qishom merħla bla ragħaj..." (Mk 6, 34)

MUDELLI

Żgħażaġh li lesti jammettu li dak li toffri d-dinja għandu valur ghal ftit żmien, allura jfittxu li jimpenjaw ruhhom biex jagħharfu u jgħixu l-kelma ta' Alla. Komunitajiet żgħar...

Żgħażaġh li jimpenjaw ruhhom f'attività li tgholli l-valur tal-hajja u thares l-ambjent.

Żgħażaġh li lesti li jtkellmu għall-paċi u l-ġustizzja.

3. Għażliet li nagħmlu f'hajjitna

1. X'bidliet qed isiru fir-relazzjonijiet illum? X'tifsira għandha li "nkunu qrib ta' xulxin"?
2. X'qedghin infittxu fir-relazzjonijiet tagħna? Minn xiex inkejlu l-valur ta' relazzjoni?
3. Lesti li nistinkaw sabiex nibnu aktar aċċettazzjoni quddiem diversità ta' twemmin, kulturi, opinjoni politika? ġudizzji u preġudizzji; inkluzjoni.
4. Kemm ahna konxji ta' l-influenzi fuq l-għażliet tagħna?

KELMA

Kif tista' thobb lill-Alla li qatt ma rajt jekk ma thobbx lil huk... (1 Gw 4, 20)

MUDELLI

Social workers, nurses, voluntiera zghazagh...u l-vokazzjonijiet l-ohra li jaghtu lok ghal servizz ghall-ohrajn.

4. It-tiftix ghall-verità

1. Dak li dejjem emminna qed jghaddi mill-gharbiel ta' kif qed nghixu bl-eżistenzi tal-lum?
2. Qeghdin infittxu t-tagħlim dwar il-verità tal-hajja?
3. Dak li qed naċċettaw f'hajjitna jagħmel sens? Jew qed naċċettaw mingħajr ma nistaqsu l-valur?
4. Inhossu l-bżonn li nevanġelizzaw lilna nfusna?
5. X'nifhmu ahna stess meta nitkellmu dwar Alla?

KELMA

"Alla Huwa Mħabba" (1 Gw 4, 8)

"Alla hekk ħabb id-dinja li baġħat lill-Ibnu...." (Il-persuna ta' Ġesù).
(Gw 3, 16)

MUDELLI

Zghazagh li jaslu biex jaghtu hajjithom ghal Alla, sew fis-sagrament taż-żwieġ kif ukoll fil-hajja konsagrata.

5. Xhieda

1. Kemm jiena konsistenti bejn dak li nemmen u dak li nghix?
2. X'inhoss lejn min huwa differenti minni fix-xejra politika; fit-twemmin; fil-kultura?
3. Il-fidi tiegħi iġġieghlni nhossni inferjuri, jew tqawwini?
4. Nemmen li l-fidi tiegħi iġġib differenza f'ta' madwari?

KELMA

"Nibgħatilkom dak li wegħidkom Missieri..." (Lq 24, 46-49)

"U intom u sejrjn, xandru u ghidu: 'Qorbot is-saltna tas-smewwiet..." (Mt 10, 7-8)

MUDELLI:

Żgħażaġh li jingħaqdu f'komunitajiet ta' talb u servizz. Żgħażaġh li jagħtu mill-hin tagħhom biex jaqsmu l-fidi tagħhom ma' żgħażaġh oħra. Żgħażaġh li jgħaqqdu flimkien il-kwalitajiet personali u t-twemmin tagħhom u jsarrfuhom f'hidma umanitarja ma' persuna f'diffikultajiet, kemm Malta kif ukoll f'pajjiżi oħra.

Għajuniet oħrajn:

- “Receive the Power...”: sussidju ta' riżorsi miġbur mill-KDZ bis-sehem ta' diversi gruppi u organizzazzjonijiet. Jista' jiġi mnizzel minn: www.kdz.org.mt
- Sussidju fuq it-tema ta' Atti 1, 8 ippreparat mis-“Servizio nazionale per la pastorale giovanile”. Jista' jiġi mnizzel minn www.gmg2008.it
- Materjal varju fuq Atti 1, 8 li jinsab fil-websajt uffiċjali tal-*World Youth Day*: www.wyd2008.org
- Sussidji ta' *powerpoints*, ritratti u materjal iehor: www.forza9.com
- Websajt mimlija riżorsi għal matul ir-Randan: www.textweek.com/lent.htm
- Lista ta' diversi websites b'materjal varju għar-Randan: www.forza9.com/links/~links.htm
- Materjal varju mir-*Resource Centre* fil-KDŻ
- Materjal varju mir-*Resource Centre* fis-Segretarjat għall-Katekeżi

RANDAN 2008

**EŻERĊIZZI
GĦALL-MIŻŻEWĠIN**

1. Xi tridu? X'qeghdin tfittxu?

1.1. Ir-Randan: “zmien qawwi” fil-Liturgija/fil-hajja nisranija, zmien li matulu jsehħ kliem il-profeta: “Ara, ghad jigi zmien, oraklu ta’ Sidi l-Mulej, meta nibghat il-ġuħ fuq l-art; mhux il-ġuħ tal-hobż, lanqas l-ghatx għall-ilma, iżda ghas-smigh tal-kelma tal-Mulej” (Għam 8,11). Huwa zmien opportun meta kliem Kristu fl-Apokalissi suppost jidwi f’widnejn il-miżżewġin insara: “Ara, jiena fil-bieb, u qieghed inhabbat; jekk xi hadd jismagħni u jiftahli l-bieb, jien nidhol għandu u niekol mieghu, u hu jiekol mieghi” (3,20)

1.1.1. Ir-Randan hu wiehed mill-iżjed mumentu qawwija biex DAK LI QED NGHIXU NORBTUH MAL-FIDI TAGHNA F’ĠESÙ KRISTU li miet u qam mill-mewt.

1.1.2. Il-*Padres* tal-Konċilju Vatikan II jagħlqu d-diskors tagħhom dwar il-promozzjoni tad-dinjità taż-żwieġ u l-familja billi jorbtu intimament dawn iż-żewġ għamliet ta’ hajja li l-membri jgħixu taht saqaf wiehed mal-ghajxien tal-Misteru ta’ l-Ghid tal-Mulej Ġesù (GS 52). Fl-ahhar mill-ahhar Ġesù stess fisser il-Misteru ta’ l-Ghid tieghu billi dahal fil-familja, meta qal: “*Il-Mara, meta tkun se tiled tħossha mdejqa, għax tkun waslet is-siegha tagħha; iżda meta tkun twieldet it-tarbija, ma tiftakarx iżjed fl-uġiegh, bil-ferħ li twieldet bniedem fid-dinja*” (Ġw 16, 21).

Tajjeb niftakru li l-ispiritwalità taż-żwieġ nisrani tibqa’ kontinwament marbuta mas-sagrament tal-

maghmudija. Minhabba din ir-raġuni, iż-żwieġ nistrani l-lum qed isibuh bhala l-'maghmudija tal-koppja' L-Ghid Salmura taż-Żwieġ Nistrani: Ara W.Axiaq, Iż-żwieġ nistrani: don-kisba-qadi, Reliġjon u Hajja, Malta, 2004, p.62

- 1.1.3. Ir-Randan hu “stedina” sew lil min hu “midhla tal-Knisja” u sew lil “min tbiegħed” mill-Knisja. Ġesù ma ġiex biex isejjah il-ġusti imma lill-midinbin. L-konverżjoni tas-Samaritana – il-mara li żżewġet hames darbiet u r-raġel li kienet qed tghix mieghu, sakemm iltaqgħet ma' Ġesù u biddlet hajjitha, ma kienx tagħha – għandha hafna x'tgħidilna hawnhekk (Ġw 4, 1-42).

1.2. Il-Mistoqsija: X'qegħdin tfittxu? (Ġw 1,37)

- 1.2.1. Ġesù jistaqsi lil Indri u lid-dixxiplu l-iehor: Ġesù “jisfida” lil min irid jimxi warajh: “Min irid jimxi warajja...” (Mt 16,24). L-isfida mhix faċli speċjalment fid-dinja tal-lum. Hija iebsa, imma min ma jibżax minnha u jaffrontaha jikseb il-helsien spiritwali. “Minn żmien Ġwanni l-Battista sal-lum is-Saltna tas-Smewwiet il-bnedmin qegħdin jithabtu bis-shih għaliha u dawk li jithabtu bis-shih jahtfuha” (Mt 11,12) ... **“Min isib lil ħajtu, jittlifha; u min jitlef ħajtu minhabba fja, isibha”** (Mt 10,39).
- 1.2.2. L-Isqfijiet jagħmlu l-istess mistoqsija fil-Pastorali tar-Randan: huma mistoqsijiet fundamentali għal kull bniedem:
- Xi tridu? X'qegħdin tfittxu? Hajja faċli, kumdità, divertiment, ġenna fl-art, żwieġ irhis...?
“Għaliex tahlu fluskom f'dak li m'huwiex hobż, u ġidkom f'dak li ma jxebbah?” (Is 55,2) ... **“Kull min jixrob minn dan l-ilma jerga' jagħtih l-għatx”** (Ġw 4, 13)

X'qed tistennew mill-hajja? X'qeghdin infittxu fil-hajja?

- Il-vojt li sikwit inhossu fina biex qed nimlewh? Bid-duhhan li qed jipproponulna l-mezzi tax-xandir, li jridu jnezzgħu ż-żwieġ nisrani mis-sbuhija sacramentali tiegħu u jbiegħdu lill-miżżewġin u lill-ġenituri nsara milli jgħixu b'impenn l-Evangēlju taż-żwieġ u tal-familja?

1.3. It-tweġiba ta' l-Isqfijiet (tal-Knisja):

- 1.3.1. Quddiem dan kollu li n-nies illum tehtieg u qed tfitteq (l-isqfijiet/il-Knisja) nirrepetu l-ġest ta' Pietru mat-tallab hdejn il-biex tat-Tempju msejjah "is-Sabih": ***"Fidda u deheb m'għandix, imma minn dak li għandi se nagħtik: f'isem Ġesù Kristu: qum u imxi!"*** (Atti 3,6)

1.4. "Qum u imxi": Ir-Randan żmien ta' "konverżjoni"

- 1.4.1. Mill-Pastorali: "Ma nixtiequ li Randan wara l-iehor nibqgħu nisimghu l-Kelma t'Alla bla ma nindunaw x'hemm f'hajjitna li jista' jkun sejjer hażin". Kemm ilna nisimghu l-Eżerċizzi tar-Randan flimkien hajjitna qed tinbidel bla heda jew le? Qed nahdmu minn Randan għal iehor fuqna nfusna biex fiż-żwieġ tagħna nilbsu'l Kristu?
- 1.4.2. Il-Mulej jistedinna kontinwament "induru lejħ" (nikkonvertu) għaliex biħ u miegħu hajjitna tista' tkun differenti u aħjar:
- Mill-Kelma t'Alla: ***"Ċarrtu qlubkom u mhux ilbieskom"*** (Ġoel 2,13); ***"Hallu lil Alla jħabbibkom miegħu"*** (2 Kor 5,20)

- 1.4.3. Din hi l-fidwa u l-fejqan li l-Mulej qed joffrilna: kif nistghu nisimghu dan il-kliem u kollox jibqa' kif inhu?

1.5. L-“armi” li l-Knisja toffrilna fir-Randan:

- 1.5.1. Mill-Pastorali: l-armi tat-talb – tas-sawm – tal-karità
“Għalhekk, kull min jisma’ dan kliemi u jagħmel li qiegħed ingħid jien, isir jixbah lil bniedem għaqli li bena daru fuq il-blat. Niżlet ix-xita, ġew il-widien, qamu l-irwiefen u habtu fuq dik id-dar, iżda ma ġġarrfix, għax kellha s-sisien tagħha fuq il-blat...”
 (Mt 7,24-27) ... *“Ma tafux li l-ġerrejja fl-istadju kollha jiġru, imma l-premju wieħed jirbħu? Iġru, mela, ħalli tirbħu. Kull atleta jiċċaħħad minn kollox – u dawn biex jirbħu kuruna midbiela, imma aħna, waħda li ma tidbielx. Jien issa hekk niġri, mhux qisni bl-addoċċ; ma nissarax bħallikieku qiegħed nagħti fil-vojt...”*
 (1 Kor 9, 24-27) ... *“Mill-bqija, twettqu fil-Mulej u ssaħħu bil-qawwa tiegħu. Ilbsu l-armatura t’Alla biex tkunu tifilhu tiegħu għat-tnassis tax-Xitan. Għax il-ġlieda tagħna m’hiex kontra d-demm u l-laħam, imma kontra s-Setgħat, kontra l-Qawwiet, kontra l-Prinċipijiet ta’ din id-dinja ta’ dlamijiet, kontra l-ispirti ħżiena li jgħammru fil-wisa’ tas-smewwiet...”*
 (Ef 6, 10-18).

Sewwa qal xi hadd li t-theddida il-lum (kontra l-valuri taż-żwieġ u l-familja m’hiex ta’ *air raids* imma ta’ *air waves* ... ideat strambi, ambigwi u perikolużi li hawn jiġru fl-arja u jkunu trasmessi fuq il-mezzi eletroniċi tal-lum...

- 1.5.2. Biex tagħmel it-tajjeb trid tikkumbatti, u trid tkun b’sahhtek spiritwalment.
 Ara l-kapitlu ‘Saghtejn ġabra fid-dar’, P.W.Axiaq, op.cit., p.58

- 1.5.3. Minghajr il-qawwa ta' Alla nkunu dghajfa, ningarru mal-kurrent, nitilfu l-hegga u l-imhabba lejn Alla *“Għal kollox niflah bis-saħħa ta’ dak li jqawwini”* (Fil 4,13) ... *“Skond il-bniedem ta’ ġewwa toghġobni l-ligi t’Alla; iżda nilmah fil-membri ta’ ġismi, ligi oħra titqabad kontra l-ligi ta’ moħħi u tjassarni taħt il-ligi tad-dnub li hemm ġo ġismi. Imsejken bniedem li jien! Min se jehlisni minndan il-ġisem tal-mewt? Niżzi ħajr! Alla permezz ta’ Ġesù Kristu sidna!”* (Rum 7, 22-25)

2. Ahna aljenati?

2.1. Harsa madwarna:

- 2.1.1. Mill-Pastorali: *“Meta nħarsu madwarna, flimkien ma’ tant tajjeb hemm ħafna x’jinkwetana.”*
Hawnhekk naghmlu tajjeb infakkru lill-miżżewġin fil-parabbola tal-qamh u s-sikrana u nikkumentaw fuq il-vers *“iżda x’hin in-nies kienu reqdin, ġie l-għadu tiegħu, żera’ s-sikrana qalb il-qamh u telaq”* (Mt 13, 25). Naghmlu tajjeb jekk ma ninsewx il-parabbola tal-pranzu fejn jissemma ż-żwieġ (Lq 14, 15-24)
- X’inhu dak li qed imewwet il-fidi?
Nuqqas ta’ waqfien mill-ghagġla tal-hajja u riflessjoni. San Ġorġ Preca, fid-dawl tat-test Ger 12,11 mid-*Douay Version*, kien ihobb ighid lis-soċji tal-Museum: *“L-art mimlija deżolazzjoni għax fiit huma dawk li jafu jaħsbu f’qalbhom”*
- 2.1.2. Mill-Pastorali: *“Il-Poplu tagħna bħall-poplu Lhudi nħossuh għaddej mill-istess esperjenza ta’ fidi u dghjufija.”* Hawnhekk joqghod tajjeb kliem San Pawl lill-Korintin 1 Kor 10,1-13
- 2.1.3. Mill-Pastorali: *“Il-Poplu Lhudi għex fl-iskjavitù u*

ghadda minn mixja twila sa ma l-Mulej wasslu fl-art imwieghda u kiseb helsien shih."

- Fir-Randan irridu naghmlu l-istess mixja u nhallu l-Mulej jahdem fina biex nghaddu mill-iskjavitu tad-dnub għall-helsien shih. Dan il-helsien Ġesù fissa sew fl-Evangelju (Ġw 8,31-36)

2.1.4. Mill-Pastorali: *"Il-Poplu Lhudi dak il-helsien malajr tilfu u kienet l-esperjenza qarsa ta' l-ezilju f' Babel li swietlu biex jerga' jqu fuq saqajh u jimmatura fil-fidi tiegħu."*

- Ahna għaddejjin mill-istess esperjenza.

2.2. Fejn qed nitfixklu?:

2.2.1. Mill-Pastorali: *"Dak li dejjem emminna qed jghaddi mill-għarbiel ta' kif qed ngħixu bl-eżiġenzi tal-lum."*

"Il-bniedem naturali ma jilqax il-hwejjeġ ta' l-Ispirtu t'Alla: għalih huma kollha bluha, ma jistax jifhimhom, għaliex hadd ma jista' jgħarbilhom jekk mhux bl-Ispirtu. Il-bniedem spiritwali jgħarbel kollox, u lilu ma jgħarblu hadd. Min hu dak li jista' jifhem il-ħsieb tal-Mulej biex ikun jista' jgħallmu? Imma ahna, ahna għandna fina l-ħsieb ta' Kristu" (1 Kor 2, 14-16)

- Din is-sentenza hija tajba u qawwija hafna u jehtieg li nfissru x'qed ngħidu biha.

2.2.2. Mill-Pastorali: *"Sikwit ninfixlu x'irridu u x'qed infittxu u ma nibqgħux naraw sens fil-fidi li rċevejna."*

2.2.3. Mill-Pastorali: *"Qed nitfixklu dwar liema huma l-valuri (awtentiċi) li jistgħu jzommuna flimkien."*

2.2.4. Mill-Pastorali: *“Qed nitfixklu dwar liema huma l-virtujiet li jistgħu jzommuna fuq saqajna biex is-soċjetà tagħna tkun waħda li tassew tghollina fid-dinjità u mhux tbaxxina u tirrendina vittmi.”*

Meta tagħmel hafna xita u jkun ghaddej il-kurrenti, jekk isib bott tal-halib vojtt mill-ewwel iġorru miegħu, għax mhux mimli. Bott mimli mhux la kemm iġorru miegħu malajr. Hekk jiġrilna l-lum jekk il-valuri taż-żwieġ u tal-familja ma jkunux magħquda fina.

- Sentenza sabiha li titlob tifsira!

3. Xhieda ċara u bla kompromessi

3.1. Ir-religjożità tagħna: “Quddiem Alla u Missierna t-tjieba (religjon) safja u bla tebgħa hija din: iżżur l-iltiema u r-romol fil-hemm tagħhom, u żżomm ruhek bla tingis ‘il bogħod mid-dinja” (Ġak 1,27)

3.2. L-eżiġenza tax-xhieda tal-fidi:

3.2.1. Mill-Pastorali: *“Pajjiżna qed jitlob minna li nġhidu li nemmnu. Xhieda ċara u bla kompromessi li tissarraġ f’għemil li jagħmel aktar kredibbli l-Vanġeli ta’ Kristu.”*

“Intom id-dawl tad-dinja. Belt li tkun qiegħda fuq muntanja ma tistax tinħeba. Anqas ma jixegħlu l-musbieħ u jqegħduh taħt il-mod, iżda fuq l-immara, u hekk idawwal lil kull min ikun fid-dar. Hekk għadu jiddi d-dawl tagħkom quddiem il-bnedmin, biex jaraw l-għemejjel tajba tagħkom u jagħtu glorja lil Missierkom li hu fis-smewwiet” (Mt 5,14-16)

“Aġħmlu kollox mingħajr tgemgim u mingħajr tlaqliq, ħalli tkunu nies mingħajr għajb u safja, ulied Alla bla tebgħa f’nofs bnedmin ta’ ħajja mgħawġa

u mhassra; fosthom intom għandkom tiddu fid-dinja bħal kwiekeb u dawlulhom il-Kelma tal-ħajja” (Fil 2,14-16)

- 3.2.2. Mill-Kelma t’Alla: *“Kunu dejjem lesti biex tagħtu tweġiba lil kull min jitlobkom il-għala tat-tama li għandkom.”* (1 Pt 3,15). *Il-miżżewġin iridu jxerrdu madwarhom iul-fwieħa tat-tagħrif tiegħu* (2 Kor 2, 14). *Iridu jkunu bħal Akwila u Prixxilla dejjem lesti biex jagħmlu appostolat* (Atti 18, 24-26)

3.3. L-ambjent proprju tax-xhieda tal-lajċi nsara:

- 3.3.1. fil-familja, xogħol, fid-divertiment, fil-*business*, fil-festi, eċċ. F’dawn l-ambjenti kollha

3.4. Il-ħtieġa tal-formazzjoni fil-fidi:

- 3.4.1. Mill-Pastorali: *“Neħtieġu evangelizzazzjoni ġdida u katekeżi soda.”*
“Minħabba d-doni tat-tagħlim isiru jogħġbuh” (Gherf 7,14)
- 3.4.2. *Biex il-fidi tagħna ma ssirx fidi tal-qoxra mifruda mill-mod kif ngħixu* (Gak 2, 14-26)
- 3.4.3. Ir-riskju li nemmnu mod (nhar ta’ Hadd!) u nagħmlu mod iehor (matul il-ġimgha... jekk mhux il-Hadd ukoll!). *“Dak li nżera’ f’art kollha blat huwa dak li jisma’ l-kelma u jilqagħha minnufih bil-ferħ; imma għeruw ma jkollux, u għalhekk ftit idum; imbagħad jiġi fuqu l-għawġ, jew isib min iħabbtu minħabba l-kelma, u malajr jitfixkel. Dak li nżera’ qalb ix-xewk huwa dak li jisma’ l-kelma, iżda l-inkwiet żejjed għall-ħwejjeġ tad-dinja u l-ġibda għall-ġid ta’ l-art*

joħonqulu l-kelma, li għalhekk ma tagħmilx frott
(Mt 13, 20-22)

- 3.4.4. Mill-Pastorali: *“Jekk ma nikbrux fil-fidi anke l-istess reliġjon tagħna tista’ tkun aljenzazzjoni f’ħajjitna”* (sempliċi folklor u drawwiet). Inkunu qed nilgħabu tal-knisja imma ma nkunux nies tal-Knisja

4. L-urġenza ta’ Katekezi soda

4.1. L-esperjenza ta’ l-eżilju f’Babel tal-Poplu Lhudi

- 4.1.1. **Mill-Pastorali:** *“Meta l-poplu Lhudi jew kien dgħajjef jew kien wisq ċert minnu nniġsu kien faċli jintrebaħ mill-forzi ta’ madwaru u spiċċa fl-eżilju ta’ Babel. Dan jista’ jiġri lilna.”*

Aħna l-Maltin li niftaħru li ż-żwieġ u l-familja Maltija huma sodi rridu niftakru x’kien qal San Pawl: **“Min jidhirli li hu wieqaf, jogħħod attent li ma jaqax”** (1 Kor 10, 12)

- 4.1.2. **Mill-Pastorali:** *“Aħna niftaħru bil-qalb kbira bħala poplu u niftaħru bl-identità tagħna bħala poplu nistrani. Imma lllum dan mhux biżżejjed.”*

- 4.1.3. Ghaliex? **Mill-Pastorali:**

- **“Għax il-forzi ta’ madwarna huma qawwija. “Ejjew inwarrbu minna kull xkiel u kull dnuh li malajr ifixkilna...”** (Lhud 12, 1-3). Ara W.Axiao, Ittra ta’ Pawlu lill-Maltin tal-lum, PEG, 2000
- Il-ħażen hu qawwi hafna (Lq 11,14-23). Ara ‘Opinjoniġiet pubbliċi kontra l-fedeltà fiż-żwieġ’, Il-Ġens illum, is-Sibt 7 t’Awissu 2004, p.15 ... ‘Il-brikkunati kontra l-qdusija taż-żwieġ’, Il-Ġens illum, is-Sibt 3 ta’ Lulju 2004, p.20 ... ‘Fehmiet webbilin kontra l-qdusija taż-żwieġ nistrani’, Il-Ġens illum, is-

Sibt 9 ta' Settembru 2006, p.15 ... "Helsien mill-kefrija u d-dannu tal-psikologija tal-massa", Il-Ġens illum, is-Sibt 10 ta' Diċembru 2005, p.20 ... 'Bid-divorzju u minghajru mhux l-istess!', Il-Ġens illum, is-Sibt 24 ta' Marzu 2007, p.15

- Id-dnub għadu jeżisti u fejn joktor jahkem il-qalb tal-bniedem."
"Għax is-seher tal-ħażen idallam it-tajjeb, u rwiefen il-passjoni jdawwru l-moħħ bla qerq"(Gherf 4,12)

4.2. Konsegwenzi:

4.2.1. Mill-Pastorali: "L-għażliet li nagħmlu, il-kompromessi fil-valuri, l-istil ta' hajja li sikwit ngħixu... dawn kollha jistgħu bħal-Lhud fl-imghoddi jitfghuna f'eżilju jixbah lil tagħhom."

4.2.2. Il-Kompromessi:

4.2.2.1. Mill-Pastorali: "Il-kompromess idghajjef il-fibra ta' hajjitna, tal-familja u tas-soċjetà, iġib rovina fil-qalb tagħna u jkissrilna kull identità."

4.3. Biex dan ma jiġrix:

4.3.1. Irridu nkunu kattoliċi ppreparati.

4.3.2. Mill-Pastorali: "Inhossu l-urġenza ta' edukazzjoni soda fil-fidi li tagħmilna tassew insara adulti."

4.3.2.1. nimpjenjaw ruhna għal katekeżi mit-tfulija sa l-età adulta

4.4. Kapaċità ta' dixxerniment: nagħrfu nagħzlu t-tajjeb mill-ħażin:

4.4.1. Mill-Pastorali: "Irid ikollna l-għerf u l-qawwa tad-dixxerniment. Dan ifisser li nibqghu kapaċi nagħzlu

bejn it-tajjeb u l-ħażin, bejn dak li jagħmilna iżjed nies u dak li jisfigurana bhala poplu u bhala individwi.”

“Ippruvaw kollox: it-tajjeb żommuh u fuq kollox warrbu kull xorta ta’ ħażen” (1 Tess 5,21)

- 4.4.2. Mill-Pastorali: “Ghadha f’ waqtha t-twissija ta’ Isaija l-Profeta: *‘Gwaj għal dawk li jsejġu tajjeb il-ħażin u ħażin it-tajjeb, li jibdlu d-dlam mad-dawl, li jibdlu l-morr mal-ħelu u l-ħelu mal-morr’.*” (Is 5,20)

5. Niskopru mill-ġdid il-wiċċ u l-qalb ta’ Alla

5.1. Alla hu mħabba:

- 5.1.1. Mill-Pastorali: *“Aħna nemmnu fl-imħabba ta’ Alla li hi akbar minn kull ħażen u minn kull dnuw. “Minn dan inkunu nafu li aħna fil-verità, u quddiem Alla nserrhu l-kuxjenza tagħna, jekk il-kuxjenza ċċanfarna, għax Alla hu aqwa mill-kuxjenza tagħna, u hu jaf kollox”* (1 Ġw 3, 19-20)

- Irridu niskopru li Alla jhobbna. Tlajna fi Knisja fejn dejjem qalulna biex inhobbu ’l Alla u forsi sal-lum qatt ma rriflettejna fit-tul kemm Alla qiegħed jhobbna. Wasal iż-żmien li ’l Alla nħalluh jiġbidna lejn bi ħbula ta’ mħabba (Ghos 11,4)

- 5.1.2. Nehtieġu l-qawwa li tiġi minn din l-imħabba biex inqumu u nimxu.

- 5.1.3. Nehtieġu din il-qawwa biex nintebhu li mhux kull għażla u kull stil ta’ hajja hi kompatibbli mal-fidi nisranija u mad-dixxipulat wara Kristu.”
- “Qisu li ħadd ma jassarkom b’filosofija u kliem qarrieq u fieragħ skond dak li hu ġej mill-bnedmin; skond il-prinċipji tad-dinja u mhux ta’ Kristu”* (Kol 2, 8)

- Ma nistghux nkunu dixxipli ta' Kristu u naghzlu ċerti stili ta' hajja.
“X’għandhom x’jaqsmu bejniethom il-ġustizzja u l-ħażen? X’xirka hemm bejn id-dawl u d-dlam? Xi ftehim hemm bejn Kristu u Beljar ix-xitan?” (2 Kor 6,14-15)

5.2. Kultura bla Alla

- 5.2.1. Mill-Pastorali: *“Alla hu injorat (imwarrab fil-ġenb). Hafna jgħixu daqslikieku Alla ma jeżistix u l-kuxjenza ta’ hafna hija lluppjata. Ara l-artiklu ‘L-eklissi tal-kuxjenza fil-bniedem ta’ żmienna’ – Il-Ġens Illum, is-Sibt 11 ta’ Frar 2006*
- 5.2.2. Meta jiġri dan hajtek ma tibqax taghmel sens, il-hajja tiflew it-tifsira taghha u tibda taghlaq għajnejk għal kollox (adulterji, mentalità kontraċettiva fiż-żwieġ, nuqqas ta’ talb ipprogrammat fil-familja, abort, qbil ma’ drawwiet pagani fiż-żwieġ u fil-familja...
- 5.2.3. Meta jiġri dan, ma tibqax tara sens f’li ddu lejn Alla biex tfahhru jew biex titolbu” (Salm 137). Tkun dawwart spalltek għalih (Ġer 2,27).

5.3. L-Istedina ta’ dan ir-Randan:

- 5.3.1. Mill-Pastorali: *“Niskopru mill-ġdid il-wiċċ u l-qalb ta’ Alla li jistgħu jagħtu hafna sens lil ħajjitna.
“Imma kien meħtieġ li nagħmlu festa u nifirġu, għax dan ħuk kien mejjet u reġa’ qam, kien mitluf u nstab”* (Lq 15, 32)
- 5.3.2. Din hi stedina lil min ihossu fil-bogħod u stedina lill-insara impenjati biex jiskopru iżjed is-sens ta’ missjoni lejn dawk li Alla ma jagħmilx sens f’ħajjithom.”

5.4. Ir-riskju ta' soċjetà/persuna bla Alla:

- 5.4.1. Mill-Pastorali: *“F’soċjetà u kultura bla Alla hu l-istess bniedem li jispicċa sfigurat u ferut.”*
- 5.4.2. Anke fostna t-telfa tas-sens ta’ Alla qed iżżid il-feruti u l-imwegġghin, il-vittmi.
- 5.4.3. Dawn huma kollha sintomi ta’ skjavitù.”
- 5.4.4. Il-Papa Ġwanni Pawlu II, fl-Eżortazzjoni Appostolika Post-Sinodali ‘Rikonċiljazzjoni u Penitenza’, jikteb: *“Is-’sekulariżmu’, min-natura tiegħu stess u mit-tifsira li tingħatalu, hu moviment ta’ fehmiet u ta’ mġiba, li jhaddan ‘umanizmu’, li jhalli’l Alla barra għalkollox; dan għax kollu kemm hu medhi fil-ħidma ħa jipproduċi l-ġid, imsaħħar mill-konsumiżmu u d-divertiment, bal ebda ħsieb fit-’telfien tar-ruh’; hu għalhekk li jidgħajjef is-sens tad-dnub. Id-dnub għalhekk isir l-aktar xi għemil li joffendi lill-bniedem. U proprju minn hawn tiġi dik l-esperjenza qarsa li fuqha tkellimt fl-ewwel enċiklika tiegħi: “Il-bniedem jista’ jibni dinja mingħajr Alla, imma din id-dinja fl-aħħar għad iddur kontra l-bniedem’. Għax tassew, Alla hu l-bidu u l-għan ewlieni tal-bniedem, li għnadu fih żerriegħa minn Alla. Għalhekk hu Alla li tassew juri, u jurih b’mod l-aktar ċar, il-misteru tal-bniedem. Għalhekk hi ħaġa fiergħa taħseb li se jkun hawn xi sens ta’ dnub kontra l-bniedem u l-valuri tal-bniedem, jekk jonqos is-sens ta’ offiża lil Alla, għax dan hu s-sens veru tad-dnub” (n.18)*

5.5. “Kunu ħbieb ta’ l-Evangelju”: il-Kelma ta’ Alla f’ħajjitna

- 5.5.1. Mill-Pastorali: *“Niskopru mill-ġdid il-qawwa tal-Kelma ta’ Alla li tista’ teħlisna minn dawn il-wegġħat u l-feriti.”*

- 5.5.2. “Qum u imxi”: l-istedina-l-offerta-is-sejha ta’ Pietru lit-tallab jergghu jtennuha l-Isqfijiet taghna, lil kull bniedem, anke jekk hu mbieghed:
- 5.5.3. Mill-Pastorali: *“Kull bniedem, anke jekk imbieghed, jekk iħalli lil Kristu jersaq lejħ u jmissu, dan isib il-fejġan.*
- Ir-ritorn għall-quddiesa tal-Hadd, l-iskoperta mill-ġdid tas-sagrament tar-Rikonċiljazzjoni u t-Tqarbin... il-Gruppi ta’ formazzjoni nistranija
- 5.5.4. Mill-Pastorali: *“Dan hu l-impenn tagħna lkoll: li l-isem ta’ Ġesù jkun magħruf aktar fostna, u li pajjiżna jkollu l-Knisja li tassew jenħtieġ” (u jibqa’ magħqud magħha).*

RANDAN 2008

**EŻERĊIZZI
GHAT-TFAL**

1. Xi tridu? X'qed tfittxu?

Mill-Ittra Pastoral:

- F'mument sabih meta s-soċjetà u l-kultura taghna ghaddew u ghaddejjin minn tibdil li xi drabi jista' jifxilna, nisthajlu lil Ġesù jdur lejna, kif darba dar fuq Indri u (id-dixxiplu l-iehor) Xmun, u jaghmlilna l-mistoqsija: “Xi tridu?”, “X'qeghdin tfittxu?”

Introduzzjoni

Storja jew video clip: *Pirates of the Carribean* jew *Alice in Wonderland*.

Pirates of the Carribean: Il-boxxla ta' Jack Sparrow dejjem turih id-direzzjoni ta' fejn jixtieq imur. Haġa sabiha u effettiva. İzda xi kultant ma kienx ikun kapaċi jiddeciedi liema post jippreferi dak il-hin. Allura jibda jdur fil-vojt bla ma jmur imkien.

Alice in Wonderland: Iċ-ċekjkna Alice sabet ruhha f'salib it-toroq u ma kinitx taf liema triq se taqbad. Fil-qrib deher qattus u staqsietu: Minn liema triq ser nghaddi? Jiddependi fejn trid tasal, qalilha l-qattus. Lanqas naf. Mela kull triq hi tajba. Imma nasal? Staqsietu Alice. X'imkien tasal, weġibha.

Storja: Wiehed tifel, Brandon kien sikwit igerger li ma kellux mobile bhal shabu, ma kellux PSP, il-ġenituri ma ridux jixtrulu cd player ghax jista' juża ta' huh. Allura kien qed ihossu inqas minn shabu. Darba wahda raġel sinjur, li semghu igerger, thassru u ried jghinu. Ftiehem mieghu biex is-Sibt ta' wara jmur sa ghandu u jiehu minn ghandu dak kollu li jirnexxielu jgorr. Ghamillu kundizzjoni wahda: kellu biss nofs siegħa. Mad-daqq tal-qanpiena kellu johroġ mill-kamra. Ftehmli li

jiltaqghu fid-9.00 am. Is-Sibt wasal u Brandon ghal darba kien qabel il-hin. Fid-9.00 ezatt infetah il-bieb u, kif dahal ġewwa, ġab għajnejh wara widnejh b'dak li ra. Kien hemm l-ahhar loġhob tal-PSP, home theatre b'elf dvd differenti, hafna indoor games, posters tal-players tal-football mit-timijiet kollha tad-dinja, u bosta affarijiet oħra li kien rahom biss fil-holm. Infixel. Liema jabad jagħzel? Beda jippruvahom kollha għax haseb li kellu biżżejjed hin. Izda d-daqq tal-qanpiena hasdu! Il-hin kien skada u hu ma lahaq għażel xejn! Imdejjaq kien u aktar imdejjaq hareġ.

Aħna x'irridu? X'qegħdin infittxu?

Tista' tistaqsi lit-tfal tal-grupp x'iridu u x'jixtiequ. Jew inkella tibbaża fuq dawn it-tweġibiet li taw il-membri tal-Kunsill tat-Tfal ta' Ghawdex.

- li l-iskola ma tkunx daqshekk tqila u mpenjattiva.
- hwejjeg ta' l-ahhar moda u tad-ditta;
- hrug u divertiment;
- liberta' – nagħmel li rrid;
- kumdità;
- mobile, kompjuter, internet, mp4, u l-bqija;
- flus fil-but;
- li nagħlaq it-sittax-il sena
- min jifhmek;
- gwida għall-futur.

Imma minn dawn ix-xewqat kollha, liema tahseb li huma l-aktar importanti biex jgħinuk tikber u ssir raġel/mara fil-paċi miegħek innifsek u ma' l-oħrajn?

Il-katekist iwassal lit-tfal għall-konklużzjoni li biex nilhqu dan l-għan irridu nfittxu lil Ġesù.

Ir-Randan hu żmien tajjeb biex nergħu nsibu lill-Kristu bhala t-teżor ta' hajjitna. Mill-Pastorali ta' l-Isqfijiet: “Ma nixtix li Randan wara l-iehor nibqghu nisimghu l-Kelma ta' Alla bla ma nindunaw x'hemm f'hajjitna li jista' jkun sejjer hażin.”

L-armi li toffrilna l-Knisja matul ir-Randan huma it-talb, is-sawm u l-karità. Il-Katekist jispjega fil-qosor dawn it-tlieta.

Konkluzjoni

B'dawn l-armi f'idejna, mhux se jiġrilna bhal Jack Sparrow jew Alice in Wonderland. Imma se nkunu għażilna dak li hu ta' l-akbar ġid għalina: Ġesù Kristu. Se nahdmu kif nistgħu biex insibuh. Hekk hajjitna tinbidel.

Kant: Sibt Teżor.

2. Id-Dnub u l-hniena ta' Alla.

Mill-Ittra Pastorali:

- Ma nixtiequ li Randan wara l-iehor nibqgħu nisimgħu l-Kelma ta' Alla bla ma nindunaw x'hemm f'hajjitna li jista' jkun sejjer hażin. Il-Mulej irid li nikkonvertu lejgħ għaliex bih u miegħu hajjitna tista' tkun differenti u ahjar.
- Ahna nemmnu bis-shih fl-imhabba ta' Alla li hi ikbar minn kull hażen u minn kull dnub. Nemmnu bis-shih fil-qawwa li tiġi minn din l-imhabba jekk u meta nifthu berah il-bibien ta' qalbna għaliha.
- “Aghmlu hbieb ma' Alla”.

Storja: Din hi legġenda tal-poplu għarbi: Fil-bidu, Alla halaq kollox sabih u tajjeb. Kien hemm xmajjar, muntanji, u foresti mad-dinja kollha. Ma kien jeżisti l-ebda deżert. In-nies kienu jgħixu hajja tajba hafna. Kienu jifthemu bejniethom, jgħinu lil xulxin, jaqsmu kollox bejniethom. Kulhadd kien ferhan hafna. Alla kien għamel patt mal-bnedmin li jekk ikompli b'din il-hajja tajba, id-dinja tibqa' sabiha u fil-paċi. Izda jekk jagħmlu l-hażen hu kien se jitfa' ponn ramel mis-sema. Darba, kien hemm żewġ bdiewa li gġiedlu fuq ir-raba' tagħhom u bdew jgħajru lil xulxin. Minnufih huma raw nieżel mis-sema trab fin hamrani. In-

nies ma tantx taw kas ghax qalu: *X'differenza se jagħmel dan il- ponn ramel?* U aktar ma ghadda ż-żmien, aktar bdew joktru d-dnubiet. Min kien jiġġieled, min kien jitkellem hażin, min kien jghid kelma b'ohra, min kien jiehu l-affarijiet li mhux tiegħu, min kien jghajar u l-bqija. U mis-sema, għal kull nuqqas, kien jinzel ponn ramel. Hekk, bil-mod il-mod, iffurmaw id-deżerti fid-dinja.

Staqs: *Xi dnubiet għamlu dawn in-nies tal-leġġenda?*

Ikkonkludi: Mela d-dnub hu meta ahna ngehdu LE lil Alla li tant ihobbna.

Staqs: *X'għab id-dnub fuq in-nies tal-leġġenda?*

Ikkonkludi: Għab firda minn Alla u minn xulxin. Nehha l-paċi u s-sbuhija li kienu jsaltnu. Kemm hi haġa kerha.

Ġesù ukoll qalilna storja tixbah lil din: il-parabbola tan-naghġa l-mitlufa. (*Lq 15*) In-naghġa intilfet mir-ragħaj u mill-merhla. Bla ragħaj, ma kinitx taf fejn trid tmur, ma kelliex min jipprovdiha l-ikel, ma kelliex min jipproteġiha u jiehu hsiebha, ma kelliex min ihobbha. Kienet wehidha u abbandunata. Izda din l-istorja ma tiqafx hawn. Ir-ragħaj kien lest li jhalli d-disgħa u disgħin naghġa biex imur ifttex dik mitlufa.

Gesu' tana s-sagrament tal-qrar biex nerġġhu insiru hbieb ma' Alla u ma' xulxin. Biex inqerr sewwa tghallimna li hemm hames affarijiet li għandna naghmlu. Niftakru xi wahda minnhom?

Nistgħu insemmu dawn il-hames hwejjeġ u nagħtu spjega qasira u sempliċi.

- *Naħseb dnubiet i sewwa.*
- *Nindem minnhom.*
- *Nagħti kelma lil Alla li ma nerġax*
- *Inqerrhom kollha.*
- *Naghmel it-tewba li jagħtini l-konfessur.*

Permezz tas-sagrament tar-rikonċiljazzojni, kull dnuw jinhafer u jintesa’.

Storja: lewġt ihbieb kienu mexjin f’xatt il-bahar. F’hin minnhom inqalghet kwistjoni bejniethom u wiehed ta’ daqqa ta’ ponn lill-iehor. Dak li laqqat id-daqqa ta’ ponn qabad qasba u kiteb fir-ramel: *Illum, l-akbar habib tiegħi tani daqqa ta’ ponn*. Komplew mexjin minghajr ma jittellmu. Waslu f’mogħdija fil-blat. Dak li kien laqqat id-daqqa ta’ ponn żelaq u waqa’ l-bahar. Siehbu mill-ewwel qabeż għalih biex isalvah. Kif telghu mill-bahar, dak li kien żelaq naqqax fil-blat: *Illum, l-akbar habib tiegħi salvali ħajti*. Siehbu staqsih: *Għaliex meta tajtek daqqa ta’ ponn ktibt fuq ir-ramel u meta salvajtek ħajtek ktibt fuq il-blat?* Dak wiegħbu: *Għax ta’ fuq ir-ramel malajr tithassar u ta’ fuq il-blat tibqa’ għal dejjem*.

Hekk ukoll Ġesù, l-akbar habib tagħna: id-dnubiet li naghmlu jinsihom wara li nkunu qerrejnihom. Imma t-tajjeb li naghmlu jibqa’ jiftakru għal dejjem.

Kant: Ġesù għalija hu l-aqwa habib.

3. Nagħzlu bejn it-tajjeb u l-ħażin – id-dixxerniment

Mill-Ittra Pastoral:

- Illum ahna naghmlu parti integrali minn kontinent li għandu hafna x’jagħtina – basta jkollna l-għerf u l-qawwa tad-dixxerniment biex nibqgħu kapaċi nagħzlu bejn it-tajjeb u l-ħażin, bejn dak li jagħmilna iżjed nies u dak li jisfigurana bhala poplu u bhala individwi. It-twissija ta’ Isaija l-Profeta nhossuha f’waqtha hafna meta jgħid: “Gwaj għal dawk li jsejhu tajjeb il-ħażin, u ħażin it-tajjeb; u jibdlu d-dlam mad-dawl, li jibdlu l-morr mal-helu, u l-helu mal-morr” (Isaija 5, 20).

- Ahna wkoll bhala Maltin u Ghawdxin ghaddejjin minn mument i storiċi meta dak li dejjem emminna qed jghaddi mill-gharbiel ta' kif qed nghixu bl-esiġenzi ta' llum. Sikwit ninfixlu xi rridu u x'qed infittxu u ma nibqghux naraw sens fil-fidi li rċevejna. Qed nitfixklu dwar liema huma l-valuri li jistgħu iżommuna flimkien, u dwar liema huma l-virtujiet li jistgħu jzommuna fuq saqajna biex is-soċjetà tagħna tkun waħda li tassew tgħollina fid-dinjità u mhux tbaxxina u tirrendina vittmi.

a. Ikona: Ix-xbieha ta' l-gharbiel u l-qiegħa: l-ghażla tat-tajjeb mill-hażin

- Hi xbieha evanġelika: l-ghażla tat-tajbin mill-hżiena fl-Ahhar Jum tal-Ġudizzju
- Imma l-ghażla ma tridx issir "fl-ahhar", imma kuljum: għax kuljum irridu naghzlu jekk naghmlux it-tajjeb jew il-hażin

b. Rakkont bibliku: Adam u Eva u s-siġra ta' l-gherf (l-enfasi mhux fuq id-dnub, imma fuq il-kapaċità li naghzlu dak li hu tajjeb)

- Kellhom hafna frott tajjeb, kellhom hafna fejn jagħzlu... imma kellhom xi haġa li ma kellhomx jagħmluha, kellhom siġra li ma setghux jaqtgħu l-frott minnha"

c. Fejn hu t-tajjeb? Kif se naghzel?

- **Nafu x'inhu t-tajjeb!**
 - Fuq livell ta' ikel... fuq livell ta' skola... fuq livell ta' hwejjeg... rigali... eċċ
- **Xi drabi jkun diffiċli tagħzel, għax ma tkunx taf**
 - Każ reċenti: bi żball, tarbija ta' ftiit snin f'lukanda ingħatat tixrob l-aċċtu u harqet l-organs interni

- **Drabi ohra, pero', ikun hemm min irid jidhaq bina, jew ghax irid "ibiegh" l-oġetti tieghu, jew ghax irid iġaghlna nimxu mal-moda:**
 - **Rakkont:** Esopu: il-hmar li libes ġild ta' ljun
 - **Rakkont:** Khalil Gibran: The Good God and the Evil God

The Good God and the Evil God met on the mountain top. The Good God said, "Good day to you, brother." The Evil God made no answer. And the Good God said, "You are in a bad humour today." "Yes," said the Evil God, "for of late I have been often mistaken for you, called by your name, and treated as if I were you, and it ill-pleases me." And the Good God said, "But I too have been mistaken for you and called by your name." The Evil God walked away cursing the stupidity of man.

- Meta mmorru nixtru minn hanut, noqogħdu attenti għall-informazzjoni u l-expirey date!
 - Ma rridux nieklu dak li jista' jagħmlilna l-hsara!

d. Importanti li nkunu nafu "il-hwejjeġ ta' Alla": inkunu "hbieb ta' Alla"

- **Mill-Ittra Pastorali**
Nehtieġu evanġelizzazzjoni ġdida u katekezi solida biex il-fidi tagħna ma ssir qatt fidi tal-qoxra mifruda mill-mod kif nghixu. Inwiegħdu li se nahdmu b'impenn serju għal katekezi soda f'kull livell, mit-tfulija fl-iskejjel u l-parroċċi sa l-età adulta.
- **Il-formazzjoni reliġjuża: il-katekezi**
 - Mhux għal meta nkunu tfal biss
 - Lil Ġesù se nkunu hbieb tieghu meta nkunu żgħar biss?!
 - Kif qed noqogħdu waqt it-tagħlim tal-katekezi?
- **Għajnuna biex "nitgħallmu"**
 - Il-Kmandamenti bhala gwida morali

- L-”ghalliema tajba”: ġenituri, katekisti, għalliema ta’ l-iskola i. It-Televizjoni hi għalliema tajba?
- Id-direzzjoni spiritwali

4. Nimxu wara Ġesù – il-vokazzjoni

a. Mill-Ittra Pastorali:

- Nehtieġu din il-qawwa biex inqumu u nimxu u biex nintebhu li mhux kull għażla u kull stil ta’ hajja huma kompatibbli mal-fidi nisranija u mad-**dixxipulat wara Ġesù**.

b. X’ jfisser ”dixxipulat”?

- Qabel ma ġew l-iskejjel u l-universitajiet, it-tagħlim ta’ sengha kien isir ma’ ”mgħallem”, billi dak li jkun joqghod miegħu, jara kif jahdem, jisma’ kliemu, u jagħmel bhall-imgħallem tiegħu biex ”jiehu s-sengha tiegħu”
- Mill-Vanġelu: dawk li ġew imsejha minn Ġesù, dawk li gharfu f’Ġesù il-mibgħut ta’ Alla u xtaqu ”joqoghdu miegħu” – ara Ġw 1,39

ċ. Min huma d-dixxipli?

- Min irid jgħix ta’ nisrani...
- Ġesù: jien it-triq, il-verità u s-sewwa: min jimxi warajja...
- Xi jfisser timxi wara Ġesù?
 - Sejha għall-qdusija
 - Sejha għall-missjoni

d. Is-Sejha għall-qdusija

- Il-Qaddisin huma dawk li mxew wara Ġesù, li kienu l-aqwa dixxipli – San Ġorġ Preca
- Jista' tifel/tifla jsiru qaddisin?
 - L-istorja ta' Nennolina (Antonietta Meo)
 - Ara http://www.nennolina.it/bio_index_EN.htm

e. Is-Sejha għall-Missjoni

- Xi tfisser "Missjoni"? Mill-missjoni "ad gentes" għall-apostolat
- Ahna kollha "gebel haj" fil-binja li hi l-Knisja, u fl-istess waqt ahna lkoll "bennejja"
- Rakkont-leġġenda: Hans Brinker, tifel li salva l-Olanda minn gharghar
- Ara <http://members.chello.nl/m.jong9/map12/hansbrinker.html>
- It-tfal jistgħu jagħmlu xogħol ta' apostli?
 - L-ambejnt tad-dar u ta' l-iskola: l-eżempju, l-ghajnunna ma' shabhom, l-attenzjoni għal min għandu xi diżabilità, jiġi mwarrab, jew bullied, eċċ
 - Il-Ministeri fil-Knisja: eżempju kant, abbatini, eċċ
 - Fl-ghaqdiet ta' Apostolat

f. Il-"Vokazzjoni": is-sejha biex nimxu wara Ġesù

- Mill-Vanġelu (Mt 9,35-38)
 Ġesù dar l-ibliet kollha u l-irhula jgħallem fis-sinagogi, ixandar l-Evanġelju tas-Saltna, u jfejjaq kull xorta ta' mard u 'l kull min kien nieqes minn saħħtu. Ra n-nies u thassarhom, ghax kienu mdejjaq u mitluqa bħal nagħaġ bla ragħaj. Mbagħad qal lid-dixxipli tiegħu: "Il-hsad huwa kbir, iżda l-haddiema fit. Itolbu mela lil Sid il-hsad biex jibghat haddiema għall-hsad tiegħu."

- Is-sejha ghas-sacerdozju, għall-hajja reliġjuża, għall-hajja kkonsagrata

5. It-Talb – *Laqgħa ta' talb*

Mill-Ittra Pastorali:

- It-talb, is-sawm, u l-karità huma tliet armi li l-Knisja sa mill-bidu tal-istorja tagħha poġġiet quddiemna għax biex tagħmel it-tajjeb trid tikkumbatti u trid tkun b'sahhitek biżżejjed spiritwalment. Minghajr il-qawwa li tiġi minn Alla, inkunu dgħajfa. U jkun faċli ningarru mill-kurrent u l-fidi tagħna tisfa fix-xejn.

Introduzzjoni

Il-ġrajja ta' Samwel fit-Testment il-Qadim li sema' lil Alla jkellmu fis-skiet ta' qalbu, u l-qassis Eli urieh kif għandu jwieġeb. Ara 1 Samwel, 3.

Titlob ifisser tikkomunika ma' Alla: titkellem miegħu, tisimghu ikellmek u twieġeb.

Titkellem miegħu: x'se ngħidulu lil Ġesù?

Thank you – Grazzi: Eżempju: il-ġrajja ta' l-għaxar imġiddma (Lq 17). Għal xiex għandna nringrazzjaw lil Ġesù? Min jixtieq jista' jgħid xi talba qasira ta' ringrazzjament u kulhadd iwieġeb: *Grazzi Sinjur Alla.*

Sorry – Aħfirli:

Eżempju: il-ġrajja tal-halliel it-tajjeb li minn fuq is-salib talab mahfra lil Ġesù. Għal xiex għandna nitolbu mahfra lil Ġesù? Min jixtieq jista' jgħid xi talba qasira ta' mahfra u kulhadd iwieġeb: *Aħfirli Sinjur Alla.*

Please – Jekk jogħġbok: Eżempju: rakkont ta' xi miraklu bħal ta' l-ghama ta' Ġeriko (Lq, 18) li talab lil Ġesu biex ifejqu. X'ghandna bżonn nitolbu lil Ġesù? Għal min nistghu nitolbu? Min jixtieq jista' jghid xi talba qasira u kulhadd iwieġeb: *Mulej ismagħna.*

Tisimgħu ikellmek: Kif u fejn?

Staqsì: *Il-Mulej x'hin kellmu lil Samwel?* X'hin kien fis-skiet. Biex tisma' lill-Mulej trid tkun fis-skiet.

Staqsì: *Kif ikellemna l-Mulej?* Permezz tal-Bibbja, tal-ġenituri tiegħek, tas-sacerdoti, tal-katekisti jew persuni ohra.

Inhallu mument i ta' talb fis-skiet. Tista' tohloq ambjent billi tbaxxi d-dawl u thalli d-dawl fuq xbieha reliġjuża, possibilmnt il-Kurċifiss.

Twieġeb:

Staqsì: *Kif wieġeb Samwel?* Kien Eli li ghenu jwieġeb: Tkellem Mulej, għax il-qaddej tiegħek qieghed jisma'.

Staqsì: *Aħna kif nistgħu inwieġbu għas-sejħa tal-Mulej?* Billi nagħmlu t-tajjeb u naharbu l-hażin u nobdu lil dawk li jiehdu hsiebna.

Fl-ahhar, tinghata tifikira lil kulhadd li tista' tkun proponiment fuq *card* bħala tweġiba għas-sejħat ta' Alla. Xi eżempji jistgħu ikunu: *Nipproponi li nobdi aktar lill-ġenituri tiegħi. Nipproponi li ngħid talba lil Ġesù kuljum qabel norqod. Nipproponi li nkun ħabib/a tajjeb ma. shabi.*

Il-laqgħa tikkonkludi bil-kant tal-*Missierna* u bil-barka tas-sacerdot.

